

ADANA İLİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA “ATATÜRKÇÜLÜKLE İLGİLİ KONULAR”IN EĞİTİM VE ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BİR PROGRAM DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI*

Şemseddin KOÇAK** - Oğuz KUTLU*** - Hüseyin UÇAR****

ÖZET

Adana İli İlköğretim Okullarında “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın eğitim ve öğretimine yönelik olarak yapılan program değerlendirme çalışmasında; ilköğretim müfettişi (30), müdür/müdür yardımcısı (52), sınıf öğretmeni (103) ve branş öğretmenlerine (125) oluşan toplam (310) kişiye konu ile ilgili anket; (960) öğrenciye Bilişsel Alan Başarı Testi, 6. ve 8. sınıflara Duyuşsal Alan Tutum Ölçeği uygulanmıştır.

Anketten elde edilen sonuçlara göre, Bilişsel Alan hedeflere ulaşma derecesi yüzdesi (%) ortalama olarak;

1) İlkokulda 65.8; ortaokulda 69.1 ve genel ortalama 67.4 olarak gerçekleşmiştir.

2) Duyuşsal Alanda belirlenen hedeflere ulaşma derecesi ortalama olarak; 6. Sınıflarda 4.409; 8. Sınıflarda 4.102 olarak gerçekleşmiştir.

3) Görev türlerine (ilköğretim müfettişi, yönetici, sınıf öğretmeni, branş öğretmeni) göre, “Atatürkçülükle İlgili Konular”da başarı düzeyi ortalamaları; % 17.74 çokiyi; % 59.03 iyi; % 19.03 orta ve % 4.19 yetersiz olarak bulunmuştur.

4) Görev türlerine göre, “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın program hedeflerine ulaşma düzeyi ortalamaları; % 45,16 evet; % 8,06 hayır; % 46,13 kısmen; % 0.65 fikrim yok, olarak bulunmuştur.

5) Görev türlerine göre, ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’da, beklenen davranışların kazanılma düzeyi; % 47,74 evet; % 6.77 hayır; % 44,48 kısmen; % 0.32 fikrim yok, olarak belirtilmiş, % 0.8 de cevapsız bırakılmıştır.

* Günümüz eğitim sisteminde ilkokul, ortaokul ve lise kavramları bulunmakta olup, bu araştırmanın yapıldığı yıllarda ilk ve ortaokulu içine alan “ilköğretim” kavramı vardı.

** Öğr. Gör., Çukurova Üniversitesi, Adana/Türkiye, kocaks01@gmail.com

*** Yard. Doç., Çukurova Üniversitesi, Adana/Türkiye, okutlu@cu.edu.tr

**** Maarif Müfettişi, Adana Milli Eğitim Müdürlüğü, Adana/Türkiye, huseyinmucar@hotmail.com

6) Okul türlerine (ilkokul, ortaokul, ilköğretim okulu, hepsi) göre, 'Atatürkçülükle İlgili Konular'da başarı düzeyi ortalamaları; % 17,74 çokiyi; % 59,03 iyi; % 19,03 orta; % 4,19 yetersiz, olarak bulunmuştur.

7) Okul türlerine (ilkokul, ortaokul, ilköğretim okulu, hepsi) göre, 'Atatürkçülükle İlgili Konular'ın program hedeflerine ulaşılma oranı ortalama; % 45.16 evet; % 8.06 hayır; % 46.13 kısmen; % 0.65 fikrim yok, olarak bulunmuştur.

8) Okul türlerine (ilkokul, ortaokul, ilköğretim okulu, hepsi) göre, 'Atatürkçülükle İlgili Konular'da beklenen davranışların kazanılma oranı ortalaması; % 47.74 evet; % 6,77 hayır; % 44.84 kısmen; % 0.32 fikrim yok, olarak bulunmuştur, % 0.32'si de cevapsız bırakmıştır..

9) Okulun yerleşim yerlerine (köy, kasaba, ilçe merkezi, hepsi) göre, 'Atatürkçülükle İlgili Konular'da başarı düzeyi ortalaması; % 17.74 çokiyi; % 53.03 iyi; % 19.03 orta; % 4.19 yetersiz olarak bulunmuştur.

10) 7) Okulun yerleşim yerlerine göre, 'Atatürkçülükle İlgili Konular'ın program hedeflerine ulaşıyor mu? Sorusu, ortalama; % 45.16 evet; % 8.06 hayır; % 46.13 kısmen; % 0.65 fikrim yok, diye cevaplandırılmıştır.

11) Okulun yerleşim yerlerine göre, öğrenciler 'Atatürkçülükle İlgili Konular'da beklenen davranışları kazanıyor mu? Sorusu ortalama; % 47.74 evet; % 6.77 hayır; % 44.84 kısmen; % 0.32 fikrim yok, diye cevaplandırılmış, % 0.32 cevapsız bırakılmıştır.

Bu çalışmanın amacı; ilköğretim okullarında, çeşitli dersler kapsamında okutulan "Atatürkçülükle İlgili Konular"ın eğitim ve öğretim etkinliklerini değerlendirerek, hedeflerin gerçekleşme derecesini belirlemek, bu alanda çalışacak araştırmacılara veri/bilgi sağlamak, hedeflerin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmak ve yöneticilere sorunların çözümüne ilişkin işlevsel öneriler sunmaktır.

Anahtar kelimeler: Atatürkçülük, Program Değerlendirme, Eğitimin Siyasi İşlevi, İlköğretim.

A PROGRAM EVALUATION STUDY TOWARDS EDUCATION AND TRAINING OF TOPICS RELATED TO THE KEMALISM IN ELEMENTARY SCHOOLS IN ADANA PROVINCE

ABSTRACT

In this study, it was surveyed on our subject to a total of 310 people consisted of primary school inspectors (30), principals/vice principals (52), class teachers (103) and branch teachers (125); Cognitive Domain Achievement Test was administered to (960) students; Attitude Scale on the Affective Domain was administered to 6th and 8th grade students. According to the results obtained from the survey, the percentage degrees (%) of achievement of objectives related to Cognitive Domain;

1) It is 65.8 in primary school; in 69.1 secondary school and the overall average is 67.4.

2) The achievement degree of the goals on affective domain is an average of 4.409 in grade 6; 4.102 in grade 8.

3) In terms of task types (primary school supervisors, administrators, class teachers, branch teachers), success level averages in topics related to the Kemalism were found as % 17.74 very good; 59.03% good; % 19.03 medium and 4.19% inadequate.

4) In terms of task types, the level average of achievement of program objectives of topics related to the Kemalism were found as 45.16% yes; 8.06% no; partially 46.13%; I have no idea 0.65%.

5) In terms of the task type, the level of achievement of expected behavior at topics as related to the Kemalism is indicated as 47.74% “yes”; 6.77% “no”; 44.48% “partially”; 0.32% “I have no idea”, and 0.8% were also left this question unanswered.

6) In terms of types of school (elementary, middle school, elementary school, all of them), success level averages in topics related to the Kemalism were found as % 17.74 very good; 59.03% good; % 19.03 medium and 4.19% inadequate.

7) In terms of types of school (elementary, middle school, elementary school, all of them), the average rate of achievement of program objectives of topics as related to

the Kemalism was indicated as 45.16% yes; 8.06% no; partially 46.13%; I have no idea 0.65%.

8) In terms of types of school, the average rate of achievement of expected behavior at topics related to the Kemalism is indicated as 47.74 % “yes”, 6.77 % “no”, 44.84 % “partially”, 0.32 % and 0.32 % “I have no idea”, and were also left this question unanswered.

9) In terms of settlements of school (village, town, district, all of them), average achievement levels at topics as related to the Kemalism were found as 17.74% great; 53.03% good; 19.03 % medium; 19.4% inadequate.

10) In terms of task types, the level average of achievement of program objectives of topics related to the Kemalism were found as 45.16% yes; 8.06% no; partially 46.13%; I have no idea 0.65%.

11) In terms of settlements of school, the question “*Do students get the expected behavior students at topics related to the Kemalism?*” was answered as 47.74% yes; 6.77% no; partially 44.84%; 0.32% “I have no idea”, 0.32% was unanswered.

The purpose of this study is to determine the level of achievement of objectives evaluating activities of education and training of topics related to the Kemalism taught in various courses in primary schools, to provide data/information to researchers in this field, to uncover the problems encountered in achieving the goals and to provide functional suggestions to managers for the solution of problems.

Key Words: Kemalism, The Program Evaluation, The Political Function of Education, The Primary Education.

I- Giriş

Eğitim, en genel anlamıyla; insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir. Bu amaçları; toplumsal, ekonomik, bireyi geliştirme ve siyasal olmak üzere dört bölümde incelemek mümkündür. Eğitim kurumları toplumdaki bireylerle milli ideolojiyi, değerleri ve idealleri kazandırarak onları mevcut siyasal düzene bağlı vatandaşlar olarak yetiştirir¹. Okullarda çocuklara küçük yaşlardan itibaren bayrağı, milli değerleri ve sembolleri benimsemeleri öğretilir. Devletin dayandığı temel felsefe, ideoloji ve ilkeler; çeşitli dersler, törenler, özel gün kutlamaları gibi faaliyetlerle çocuk ve gençlere kazandırılır.

Her millet, eğitim faaliyetlerini kendi siyasal rejiminin ideolojisi doğrultusunda düzenler. Ülkemizde ise anaokulundan üniversite sonuna kadar tüm eğitim kademelerinde Atatürk İlkelerini, Cumhuriyet İdaresini koruyan ve benimseyen, milli değerlere bağlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle, Atatürk’le ilgili dersler eğitimin her kademesinde okutulmaktadır².

İlköğretim okulları birinci ve ikinci kademelerinde uygulanacak “Atatürkçülükle İlgili Konular” hakkındaki programlar, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 26/05/1995 tarih ve 208 sayılı kararı ile birinci kademe için, 21/06/1996 tarih ve 219 sayılı kararı ile ikinci kademe için hazırlanarak; 2433 ve 2457 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanmış; 1995-1996 ve 1996-1997 öğretim yıllarında uygulamaya konulmuştur.

Sönmez’in de belirttiği gibi³, bir sistemin eksik yanlarını gidermede, işlemeden öğeleri işler duruma getirmede en önemli etkinlik geribildirim (feedback) dir. Geribildirim, hedeflerin gerçekleşme derecelerine bakılarak, sistemin işleyip-işlemediğini, işlemeyen yanlarının neler olduğunu, bunların nasıl ve ne yolla giderileceğini belirlemek amacıyla yapılan tüm etkinliklerdir.

Böylece yukarıda belirtilen programlarla ilgili olarak; hedeflere ulaşma ve öğrencilerde beklenen davranışları gerçekleştirme düzeyleri, öğretimde kullanılan yöntem, araç-gereç ve kaynaklar, ders sonunda yapılan değerlendirmeler ile öğretmen, yönetici ve deneticilerin konu ile ilgili görüşlerinin ne olduğunun araştırılmasına ihtiyaç duyulmuş; Milli Eğitim Bakanlığı da 21/05/1997 tarih ve

1 Nurettin Fidan; Münire Erden, **Eğitime Giriş**, Alkım Yayınevi, Ankara, 1992, 56-75.

2 **A.g.e.**, 60.

3 Veysel Sönmez, **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**, Yargı Yayınları, Ankara, 1994, 4.

1997/38 sayılı genelgesiyle bu gerekçeler çerçevesinde bir araştırma yapılmasını uygun görerek tüm illere bu konuda talimat göndermiştir.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, ilköğretim okullarında çeşitli dersler kapsamında okutulan “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın eğitim ve öğretim etkinliklerini değerlendirmek, karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmak ve bu sorunların çözümüne ilişkin işlevsel öneriler geliştirmektir.

Önem

Bu araştırma sonucunda ilköğretim birinci ve ikinci kademelerinde çeşitli dersler kapsamında verilmekte olan “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın öğrencilerde ne tür ve düzeyde davranış değişikliği oluşturduğu belirlenecek, eğitim ve öğretim programı kapsamında yapılan çalışmalar gözden geçirilmiş olacaktır. Böylece, bu araştırma ile öğrencileri Atatürkçülükle ilgili olarak önceden belirlenen hedeflere ulaştıracak, en kısa ve en güvenilir yolların, bilimsel esaslara uygun olarak ortaya çıkarılması ümit edilmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma 1996-1997 öğretim yılında ilköğretim okullarının (1-8). sınıflarında yapılmış olup; Türkçe, Hayat Bilgisi, Müzik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Matematik, Fen Bilgisi, Milli Tarih, Milli Coğrafya, Yabancı Dil, Vatandaşlık Bilgisi ve İnkılap Tarih ile sınırlıdır.

II-YÖNTEM

Araştırma, genel tarama türünde, tasvir edici nitelikte bir çalışmadır. Araştırmayla bu konuda verilen eğitim-öğretimin hem süreç, hem ürün yönü değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evreni Adana ilindeki tüm ilköğretim birinci kademe ve ikinci kademe okullarıdır. Ancak Karasar'ın da belirttiği gibi⁴, her evreni tümü ile incelemeye gerek yoktur. Evreni temsil eden daha küçük bir grupla (örneklem) çalışmak araştırmacılara büyük zaman, enerji ve para tasarrufu sağlar. Bilindiği gibi araştırmalarda amaç çok veri toplamak değil, sağlam ve güvenilir veri toplamaktır. Bu yüzden Adana'da bulunan 1061 ilköğretim kurumunda

4 Niyazi Karasar, **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, 3 A Yayıncılık, Ankara, 1992, 111.

7669 öğretmen ve 300.683 öğrencinin tamamına ulaşmak yerine bunları temsil eden örneklem seçimi yoluna gidilmiştir. “Kademeli örnekleme” tekniğiyle yapılan bu işlemde önce ilçelerden ikisi merkez olmak üzere (6) ilçe belirlenmiştir. Daha sonra bu ilçelerin her birinin merkezinden (1) ilköğretim, (1) ortaokul, köylerinden de (1) ilkokul seçilmiştir. Bu okullardaki öğrenci, öğretmen ve yöneticilere anketler ve testler uygulanmıştır. Yönetici-öğretmen-öğrenci seçiminde şu yöntem izlenmiştir:

1) Bu okullardaki tüm yönetici ve yönetici yardımcılara anket uygulanmıştır.

2) Bu okullardaki öğretmen sayıları 20 ve daha az ise tümüne, 20’den çok ise kurayla seçilen 20 öğretmene uygulama yapılmış, öğrencilerden ise her sınıfta öğrenci listesinden kurayla seçilmiş 10 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır.

3) Belirlenen ilçelerin teftişinden sorumlu rastgele seçilen 5’er ilköğretim müfettişine anket uygulanmıştır. Böylece 6 ilçede 18 ilköğretim birinci kademe ve ikinci kademe okulunda 960 öğrenci, 30 ilköğretim müfettişi, 52 yönetici ve 228 (103 sınıf öğretmeni, 125 branş öğretmeni) öğretmene anket uygulanmıştır.

4) Komisyonlar öncelikle, Atatürkçülük İle İlgili Konular’a yer verilen sınıf ve derslerin tespiti için 2212, 2433 ve 2457 sayılı Tebliğler Dergileri ile Milli Eğitim Bakanlığının 22.12.1995 tarih ve 11135 ve 15.8.1996 tarih ve 6106 sayılı “Öğretmen Rehberi” konulu genelgesi incelemiştir.

Veri Toplama Aracı

Anketler, başarı testleri ve tutum ölçekleri Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından oluşturulan komisyonlarda hazırlanmıştır. Komisyonlar; 1) İlköğretim müfettişi, yönetici ve öğretmenlere uygulanmak üzere ortak sorulardan oluşan bir anket, 2) İlköğretim birinci kademe sınıflarına ayrı ayrı düzenlenmiş 5, ikinci kademe sınıflarına ayrı ayrı düzenlenmiş 3 tür, “bilişsel alan” hedeflerinin gerçekleşip-gerçekleşmediğini ölçecek “başarı testi”, 3) İlköğretim ikinci kademe 6 ve 8. sınıflar için “duyuşsal alan” hedefleri göz önüne alınarak düzenlenmiş iki adet “tutum ölçeği” hazırlamıştır.

Tutum ölçeklerinin sadece ikinci kademe sınıfları için hazırlanmasının nedeni, bu alanda birinci kademenin ilk sınıfından itibaren gerçekleştirilmeye çalışılan duyuşsal alan hedeflerinin programın uygulanmasının tamamlandığı ikinci kademe 8. sınıfa kadar gerçekleşip gerçekleşmediğini ortaya koymaktır.

Bu konuda, ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin 1., 2. ve 3. sınıflarında yazılı sınav yapılmaması, 4. ve 5. sınıflarda 4 seçenekli soruların uygulanabilmesi, tutum ölçeklerinin seçenek sayılarının en az 5 olması, tutum ölçeklerindeki yarguların soyut olması ve alt sınıflardaki öğrencilerin soyut düşünme olgunluğunun yeterli olmaması gibi sınırlılıklar durumu zorlamaktadır.

Anket, 15 soru ve değişken sayıda seçenekli olarak düzenlenmiştir. I. Bölümde “görevin niteliği ve çalışılan yer” ile ilgili sorular, II. bölümde “Atatürkçülük İlgili Konuların hangi kaynaktan alındığı”, “öğretmen rehberi olup-olmadığı”, “derslerin hangi etkinlikle işlendiği”, “kullanılan araç-gereç-kaynakların niteliği”, “hangi yöntemlerin kullanıldığı”, “ders sonu değerlendirmelerinin yapılıp-yapılmadığı”, “başarı düzeyi”, “hedef ve davranışlara ulaşıp ulaşılmadığı”, “hedef ve davranışlara ulaşamamanın nedenlerinin neler olabileceği” konularında sorular yöneltilmiştir.

Araştırmanın amacına yönelik çalışmaları yürütebilmek amacıyla; ilköğretim birinci kademe sınıfları ve ilköğretim ikinci kademe sınıfları için ayrı ayrı komisyonlar oluşturulmuş ve her sınıf için ayrı bir değerlendirme formu hazırlanmıştır. Formların hazırlanmasında 2433 ve 2457 sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayınlanmış programlara uygun hedef ve davranışları ölçebilecek sorular düzenlenmiş, cümle uzunlukları, seçenek sayıları, yazım puntoları... vb özellikler, sınıf düzeylerine uygun olarak göz önüne alınmıştır. Tutum ölçeğinin geliştirilmesinde 5’li Likert Tipi tutum ölçeği kullanılmış, öğrencilerin Tebliğler Dergilerinde belirtilen ve “duyuşsal alan”daki herhangi bir hedefe ulaşıp ulaşmadığı “Kesinlikle katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kararsızım (3), Katılıyorum (4), Kesinlikle katılıyorum (5)” seçenekleriyle belirlenmeye çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Uygulanan anketler, başarı testleri ve tutum ölçeklerinden elde edilen veriler, ilçelerde uygulamayı yapacak müfettişler tarafından önceden bilgisayarda geliştirilerek hazırlanmış değerlendirme tablolarına aktarılmış, böylece verilerin bilgisayar ortamına sağlıklı bir şekilde geçirilmesi sağlanmıştır. Bu yöntem her ne kadar zaman alıcı ve yorucu bir iş ise de, burada kaybedilen zaman bilgisayara yanlış veri giriminin getireceği sorunlara göre çok az bir zorluktur⁵. Bilgisayar kayıt formlarına girilen bu veriler, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesinde

5 W. Borg, M. D. Gall, “Use of the Computer to Process Data”, Educational Research, 1989, 852.

bulunan “Macintosh LC II” bilgisayarına aktarılmış ve bu bilgisayardaki “STAT VIEW” istatistiksel paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

İlköğretim Müfettişi, Yönetici ve Öğretmenlere uygulanan anketlerle elde edilen görüşler kay-kare (x2), % ve frekans tablolarıyla değerlendirilmiştir. Bu analizlerde anlamlılık düzeyi $P < .05$ esas alınmış, ayrıca kay-karenin (x2) yanında kontincensi katsayı (C) de kullanılmıştır. Bilindiği gibi kay-kare (x2) testi değişkenler arası olası bir ilişkiyi gösteriyorsa da bundan sonra ilişkinin derecesini belirlemek için kontincensi katsayısı hesaplanmalıdır⁶. Başarı testlerinin analizinde ise aritmetik ortalama (\bar{x}) büyük ortalama (ortalamaların ortalaması) ($\bar{\bar{x}}$) ve standart sapma (SS) işlemleri kullanılmıştır.

Başarı testlerinin analizinde, bir gruptaki ölçümler o grubun aritmetik ortalamasından, ortalama olarak standart sapma (SS) genişliğinde bir sapma göstermektedir.

(SS) bir grupta gözlenen puanların birbirlerinden ortalama olarak ne kadar farklılık gösterdikleri konusunda fikir verebilmektedir. “Puanlar arasındaki farklar büyüdükçe SS büyür.” SS’nin büyük olması o grubun elde ettiği puanların arasındaki farkların büyüklüğünün, küçük olması grubun benzeşikliğinin (homojenliğinin) bir göstergesidir.

Ayrıca, verilerin analizinde (%)’lik hesaplaması yapılmış ve 0-20 arası “çok az”, 21-40 arası “az”, 41-60 arası “orta”, 61-80 arası “iyi” ve 81-100 arası “çok iyi” ve % 50’nin üzerindeki değerler “başarılı” (hedefler gerçekleşmiş), (% 50)’nin altındaki değerler “başarısız” (hedefler gerçekleşmemiş) olarak değerlendirilmiştir. Diğer taraftan geri dönen anket sayıları incelendiğinde; 30 ilköğretim müfettişine, 52 yöneticiye, 228 öğretmene ve 960 öğrenciye uygulanması planlanan anketlerde geri dönme oranı (% 100) olmuştur.

III- ADANA İLİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA ATATÜRKÇÜLÜK İLE İLGİLİ KONULARIN EĞİTİMİNE VE ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BULGULAR VE YORUMLAR

Bilişsel Alan Başarı Durumları

1. Sınıfta değerlendirme ölçeği olarak seçilen sorulara verilen cevapların doğruluk oranı (% 53,6-98,2) arasında değişmektedir. Genel başarı ortalaması (% 81,8)’dir. Bu durum birinci sınıfların “çokiyi” derecede başarılı olduğu-

6 A. Dönmez, **İstatistik**, Gündoğan Yayınları, Ankara, 1993, 303.

nu göstermektedir. Dersler ayrı ayrı ele alındığında Türkçede (% 82,4); Hayat Bilgisi'nde (% 74,0); Müzik'te (% 89,1) başarı olduğu görülmektedir. 2. Sınıfta değerlendirme ölçeği olarak seçilen sorulara verilen cevapların doğruluk oranı (% 49,5-87,2) arasında değişmektedir. Genel başarı ortalaması (% 78,0)'dir. Bu durum ikinci sınıfların "iyi" derecede başarılı olduğunu göstermektedir. Dersler ayrı ayrı ele alındığında Türkçede (% 82,1); Hayat Bilgisi'nde (% 74,0); Müzik'te (% 78,0) başarı olduğu görülmektedir. Hayat Bilgisi dersinde, "Türk milletinin Atatürk'ün önderliğinde birçok hak ve hürriyete kavuştuğu fark edebilme" hedefine ulaşma oranı yetersizdir. Bu hedefte öğrencilerin yarısından azı (% 49,5) başarı göstermiştir.3. Sınıfta değerlendirme ölçeği olarak seçilen sorulara verilen cevapların doğruluk oranı (% 46,7-83,3) arasında değişmektedir. Genel başarı ortalaması (% 63,0)'dür. Bu durum üçüncü sınıfların "iyi" derecede başarılı olduğunu göstermektedir. Dersler ayrı ayrı ele alındığında Türkçe' de (% 53,6); Hayat Bilgisinde (% 72,4) başarı olduğu görülmektedir. Türkçe dersinde "Atatürk'ün karşılaştığı güçlükler karşısında yılmadığını fark edebilme" (%46,7); "Atatürk'ün kişisel özelliklerini tanımaya ilgi duyuş" (% 49,3) hedeflerine öğrencilerin yarısından azı ulaşabilmiştir. Hayat Bilgisi dersinde "Atatürk'ün karşılaştığı güçlükler karşısında yılmadığını fark edebilme" hedefine ulaşma oranı yetersizdir. Bu hedefte öğrencilerin ancak (% 46,2)'si başarı göstermiştir. 4. Sınıfta değerlendirme ölçeği olarak seçilen sorulara verilen cevapların doğruluk oranı (% 21,9-% 80,7) arasında değişmektedir. Genel başarı ortalaması (% 50,2)'dir. Bu durum dördüncü sınıfların "orta" derecede başarılı olduğunu göstermektedir. Dersler ayrı ayrı ele alındığında Türkçe' de (% 49,9); Matematik'te (% 21,9); Fen Bilgisi'nde (% 65,8); Sosyal Bilgiler'de (% 57,3); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi'nde (% 54,8); Müzik'te (% 51) başarı olduğu görülmektedir. Türkçe dersinde; "Atatürk'ün hayatına ilgi duyuş" (% 24,6), "Atatürk'le ilgili anılardan zevk alış" (% 41,2), "Türk kadınının toplumdaki yerini fark edebilme" (%37,7), "Milli kültürün korunmasında dilin önemini kavrayabilme" (% 37,7), "Atatürk'ün güzel sanatlara önem verdiğini fark edebilme" (% 40,4), "Türkiye'nin dünya üzerindeki yerinin önemini fark edebilme" (% 26,3) hedeflerine ulaşma oranı yetersizdir. Matematik'te "Atatürk'ün ölçülerle ilgili getirdiği yeniliklerin tarihlerini içeren problemleri çözebilme" (% 21,9) hedefine öğrencilerin ancak beşte biri ulaşabilmiştir. Sosyal Bilgiler'de "Türk kadınının toplumdaki yerini fark edebilme"(% 30,7) ile "Aile bireyleri arasında dayanışmanın önemini kavrayabilme" (% 47,4) hedeflerine ulaşma oranı yetersizdir. Din Kültürü ve

Ahlak Bilgisi’nde “Diğer din, örf ve adetlere hoşgörü göstermek gerektiğini fark edebilme” (% 40,4) hedefine ulaşma oranı yetersizdir.5. Sınıfta değerlendirme ölçeği olarak seçilen sorulara verilen cevapların doğruluk oranı (% 14,7- % 89,7) arasında değişmektedir. Genel başarı ortalaması (% 56,1)’dir. Bu durum beşinci sınıfların “orta” derecede başarılı olduğunu göstermektedir. Dersler ayrı ayrı ele alındığında Türkçede (% 65,0); Matematik’te (% 61,6); Sosyal Bilgiler’de (% 49,5); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi’nde (% 56,5); Müzik’te (% 48,2) başarı olduğu görülmektedir. Sosyal Bilgiler ve Müzik derslerinde öğrencilerin yarıdan fazlası istenilen hedeflere ulaşamamıştır. Bu derslerde başarı düzeyi yetersizdir. Türkçe dersinde “Atatürk’ün akılcılık ve bilime verdiği önemi fark edebilme” (% 44,0); “Kamuoyu ve basın ilişkisini kavrayabilme” (% 15,5); “Türkiye’nin dünya üzerindeki yerinin önemini kavrayabilme” (% 46,6) hedeflerine ulaşma oranı yetersizdir. Sosyal Bilgiler dersinde; “Atatürk’ün kişilik özelliklerini tanımaya ilgi duyuş” (% 42,2); “Atatürkçülüğü tanımlayabilme” (% 48,3); “Cumhuriyetçilik ilkesini kavrayabilme” (%28,4); “Atatürkçülüğün bir bütün olduğunu fark edebilme” (% 33,6); “Laiklik ilkesini kavrayabilme” (% 46,6); “İnsanların sahip oldukları hak ve hürriyetleri fark edebilme” ve “Vatandaşların devlete karşı görevlerinin olduğunu fark edebilme” (% 31,9); “Atatürk’ün kadın haklarına önem verdiğini fark edebilme” (% 36,2); “Eğitimin önemini kavrayabilme” (% 25,9), “Milliyetçilik İlkesini kavrayabilme” (% 23,3); “Halkçılık ilkesini kavrayabilme” (% 44,0); “Atatürk’ün milli dış politika hakkındaki düşüncelerini fark edebilme” (% 14,7); “Türk Silahlı Kuvvetleri’nin görevini kavrayabilme” (% 36,2); “Atatürk ilkelerine sahip çıkmanın ve devamlılığını sağlamanın önemini kavrayabilme” (% 49,1); “Yürürlükte olan anayasamızın bazı maddelerini fark edebilme” (% 44,0) hedeflerine ulaşma oranı yetersizdir. Müzik dersinde “Atatürk’ün müzik sanatçılara ve kurumlarına verdiği önemi kavrayabilme” (% 33,6) amacına ulaşma oranı yetersizdir.6. Sınıfta değerlendirme ölçeği olarak seçilen sorulara verilen cevapların doğruluk oranı (% 65,8-% 100,0) arasında değişmektedir. Genel başarı ortalaması (% 79,4)’tür. Bu durum altıncı sınıfların “iyi” derecede başarılı olduğunu göstermektedir. Dersler ayrı ayrı ele alındığında Türkçe’ de (% 92,5); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi’nde (% 80,0); Müzik’te (% 65,8) başarı olduğu görülmektedir. 7. Sınıfta değerlendirme ölçeği olarak seçilen sorulara verilen cevapların doğruluk oranı (% 18,3-% 90,0) arasında değişmektedir. Genel başarı ortalaması (% 63,3)’tür. Bu durum yedinci sınıfların “iyi” derecede başarılı olduğunu göstermektedir. Dersler ayrı ayrı ele alındığında

Türkçe’ de (% 73,6); Milli Tarih’te (% 80,8); Milli Coğrafya’da (% 41,1); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi’nde (% 61,2); Müzik’te (% 60,0) başarı olduğu görülmektedir. Milli Coğrafya dersinde öğrencilerin yarıdan fazlası (% 41,1) İstenilen hedeflere ulaşamamıştır. Bu derste başarı düzeyi yetersizdir. Türkçe dersinde “Atatürk’ün Türk diline verdiği önemi kavrayabilme” (%48,3); Milli Coğrafya dersinde “Türkiye’nin dünya üzerindeki yerinin önemini kavrayabilme” (% 42,5); “Ülkemizdeki iç tehdit unsurlarının hedeflerini kavrayabilme” (% 18,3); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde “Atatürk’ün İslam dini hakkındaki görüşlerini kavrayabilme” (% 48,3) hedeflerine ulaşma oranı yetersizdir.8. Sınıfta değerlendirme ölçęi olarak seçilen sorulara verilen cevapların doğruluk oranı (% 7,5-% 90,0) arasında değişmektedir. Genel başarı ortalaması (% 64,8)’dir. Bu durum sekizinci sınıfların “iyi” derecede başarılı olduğunu göstermektedir. Dersler ayrı ayrı ele alındığında Türkçe’ de (% 71,6); Yabancı Dil’de (% 61,7); Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi’nde (% 63,9); T.C İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülükle (% 60,9); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi’nde (% 67,6); Müzik’te (% 63,3) başarı olduğu görülmektedir. Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi, dersinde “Atatürk’ün barışçı bir devlet adamı olduğunu kavrayabilme” ve “Milli güvenliğin önemini kavrayabilme” (% 7,5); T.C İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde, “Atatürk’ün askerlik hayatıyla ilgili olaylar ve olgular bilgisi” (% 49,2); “Atatürk’ün son günleri ve ölümü ile ilgili olaylar ve olgular bilgisi” (% 24,2); “Atatürk’ün fikir hayatını kavrayabilme” (% 37,5); “Türk kadınının toplamdaki yerini kavrayabilme” (% 40,0); “Milli birlik ve beraberliğin anlam ve önemini kavrayabilme” (% 25,8); “Cumhuriyetçilik ilkesini kavrayabilme” (% 27,5) hedeflerine ulaşma oranı yetersizdir. T. C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde ayrıca; “Halkçılık ilkesini kavrayabilme” (% 37,5); “Devletçilik ilkesini kavrayabilme” (% 33,3); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde “Din ve vicdan hürriyetini kavrayabilme” (% 49,2) hedeflerine ulaşma oranı yetersizdir.

Duygusal Alan Başarı Durumları

6. Sınıfların, Duyuşsal Alan sorularına; beşli Likert Ölçeğine bağlı olarak verdikleri cevapların istatistik sonuçları değerlendirildiğinde; öğrenciler, Atatürk’ün fikir hayatına ve anılarına çok yüksek oranda (=4,409) ilgi duyduklarını belirtmektedirler. 8. sınıfların, Duyuşsal Alan sorularına; beşli Likert Ölçeğine bağlı olarak verdikleri cevapların istatistik sonuçları değerlendirildiğinde;

öğrenciler, “Atatürk’ün eserlerine, anılarına” çok yüksek oranda ilgi duyduklarını ve “Cumhuriyetin gençliğe emanet edildiğine; milli birlik ve beraberliğin önemli olduğuna; Atatürk Milliyetçiliğinin benimsenmesi, Atatürk ilkelerinin korunması, diğer din-örf ve adetlere hoşgörülü olunması gerektiğine” çok yüksek oranda (=4,102) inandıklarını belirtmektedir. Bütün sınıflarda derslere göre alınan puanlara bakıldığında, derslerin başarı oranları (% 41,7-% 80,8) arasında değişmektedir. Başarı durumlarına göre sıralama yapıldığında en başarılı dersin Milli Tarih (% 80,8) olduğu, sonra sırasıyla Hayat Bilgisi (% 73,4); Türkçe (% 71,3); Fen Bilgisi (% 65,8); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (% 64,0); Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi (63,9); Yabancı Dil (61,7); T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (% 60,9); Müzik (% 58,1); Sosyal Bilgiler (% 53,4); Milli Coğrafya (% 44,1); Matematik (% 41,7) derslerinin geldiği görülmektedir. Milli Coğrafya (% 44,1) ve Matematik (% 41,7) derslerinde Atatürkçülükle İlgili Konulara doğru cevap veren öğrencilerin sayısı yarıdan azdır. Bu derslerde öğrencilerin hedeflere ulaşabilme oranı yetersizdir.

Atatürkçülükle İlgili Konuların İşlenişyle İlgili Alınan Cevaplar:

1) “Okulunuzda/sınıfınızda işlenen derslerde ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ hangi kaynaktan alınıyor?” (görev türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < 0,05$, kontincensi katsayısının ($C = 0,484$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Görevlilerin (% 10,6)’sı konularını 2212 sayılı Tebliğler Dergisinden, (% 26,4)’ü 2433 sayılı Tebliğler Dergisinden, (% 33,95)’i 2457 sayılı Tebliğler Dergisinden, (%25,85)’i İlgili Ders Kitabından almaktadır. %1,32’i “Fikrim yok” diyerek, (% 1,7)’si de ilgili soruya cevap vermeyerek, asli görevleri ile ilgili bir konu hakkında görüş belirtmemektedir.

2433 sayılı Tebliğler Dergisi ile 2457 sayılı Tebliğler Dergisi (% 26,4 ile % 33,95) dışındaki cevapların, (Fikrim yok % 1,7; 2212 Sayılı Tebliğler Dergisinden % 10,6; İlgili Ders Kitabından % 25,85; Fikrim yok % 1,32) bize, % 39,47 oranındaki görevlinin “Atatürkçülükle İlgili Konuları” hangi kaynaktan alacağını bilmediğini; bu kişilerin genelge yayınlama, okuliçi toplantılar düzenleme, hizmetiçi çalışmaları yapma gibi çalışmalara ihtiyacı olduğunu göstermektedir.

2) “Okulunuzda/sınıfınızda “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın işlenişine ait birinci kademe veya ikinci kademe “Öğretmen Rehberi” var mı?” (görev türlerine göre)

Sorusuna anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$, kontincensi ($C = .288$) olması nedeniyle düşük düzeydedir. Bu soruya görevlilerin, (% 0,32)’si cevap vermemiş, (% 26,12)’si evet; (% 66,12)’si hayır; (% 7,41)’i ise fikrim yok, diye cevap vermiştir. Görevlilerin dörtte biri (% 26,12)’si “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın işlenişine ait ilköğretim birinci veya ikinci kademe “Öğretmen Rehberi”nin okullarda ve sınıflarda var olduğunu belirtmektedir. Geriye kalan % 73,88’inde ise “Öğretmen Rehberi” yoktur.

3) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ ne tür etkinliklerle işleniyor?” (görev türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .310$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 1,6)’sı cevap vermemiş; (% 66,1)’i ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ı diğer ders konuları arasında işlediğini belirtmiş; (%22,6)’sı Ayrı ders olarak işlediğini belirtmiş; (% 2,3)’ü Diğer derslerden zaman kalırsa; % 1,3’ü Fikrim yok ve % 5,8’i ise Başka, diye cevap vermiştir.

4) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ için ayrı ders planları hazırlanıp uygulanıyor mu?” (görev türlerine göre)

Sorusuna anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .035$) olması nedeniyle düşük düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 0,32)’si cevap vermemiş; (% 35,48)’i Evet; (% 43,87)’si Hayır; (% 19,03)’ü Bazen; (% 1,29)’ü Fikrim yok, diye cevap vermiştir.

5) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenmesinde ne tür araç-gereçler kullanılıyor?” (görev türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .318$) olması nedeniyle düşük düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 7,42)’si Öğretmen rehberinde belirtilen; (% 38,39)’u Tebliğler Dergisinde belirtilen; (% 19,68)’i Rehber ve dergide belirtilen; (% 24,84)’ü Tecrübelerimle geliştirdiğim; (% 9,68)’i Araç-gereç kullanılmıyor, diye cevap vermiştir. “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın araç-gereçleri

ilgili Tebliğler Dergilerinde ve Öğretmen Rehberlerinde belirtilmektedir. Verilen cevaplarda ise görevlilerin büyük bölümünün (% 38,39) araç gereçleri Tebliğler Dergisinden aldığı görülmekte, bunu (% 24,84) ile “Öğretmenin kendi tecrübeleri ile geliştirdiği araç ve gereçler kullanılıyor” maddesi izlemektedir. Asıl seçilmesi gereken “Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisindeki araç-gereçler birlikte kullanılıyor” maddesi görevlilerin yaklaşık beşte biri tarafından (% 19,68) işaretlenmiştir. Bu durumda Öğretmen Rehberinin görevlilerin, daha önce belirtildiği gibi ancak (% 26,1)’ ine ulaşmış olmasının da etkisi olması gerekir. Sonuçta öğretmen elindeki tek dayanak olan Tebliğler Dergisini kullanmak durumunda kalmıştır. Görevlilerin verdikleri cevaplarda, en ilginç görüntüyü öğretmenlerin yaklaşık dörtte birinin (% 24,84) “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın öğretiminde kullanılacak bazı araç-gereçleri kendi tecrübeleri ile geliştirdiklerini belirtmesi oluşturmaktadır. Ankete katılan 203 öğretmenden en az 50 sinde özel olarak geliştirilmiş bir araç-gereç bulunması gerekmektedir. Bu sonuç eğer doğrulanırsa son derece olumlu bir durum ortaya çıkarılmış olacaktır. Her ne kadar bu sonuç inandırıcı görünmüyorsa da öğretmence geliştirilen araç gereçlerin niteliği ve sayısı da dikkate alınarak yeni bir araştırma düzenlenmesinin yararlı olacağı görüşüne varılmıştır. Diğer cevaplarda, müfettişlerle diğer görevliler arasında çok açık bir görüş farkı oluşmazken, bu soruya verilen cevapta, müfettişlerin yaklaşık dörtte biri (% 23,33) araç-gereç kullanılmadığını, araç gereç kullanıldığında ise yapılan seçimin program ve rehberine göre değil, öğretmenin tecrübelerine göre şekillendiğini (% 43,33) belirtmektedirler. Bu durumda öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisinin (% 66,66) çalışmalarını ilgili program ve rehberin dışında keyfi olarak düzenledikleri görüntüsü oluşmaktadır. Asıl seçilmesi gereken seçeneğin görevlilerin yaklaşık beşte biri (% 19,68) tarafından seçilmiş olması bu konuda genelde yayınlama, okuluçi toplantılar ve hizmetiçi eğitim çalışmaları yapılmasını gerekli hale getirmektedir.

6) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenmesinde hangi kaynaklar kullanılıyor?” (görev türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .330$) olması nedeniyle düşük düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 5,16)’ı Öğretmen Rehberinde belirtilen; (% 44,52)’si Tebliğler Dergisinde belirtilen; (% 24,19)’u Rehber ve dergide belirtilen; (% 23,87)’i Tecrübelerimle geliştirdiğim; (% 2,26)’ı Kaynak kullanılmıyor, diye cevap vermiştir. “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın kaynakları ilgili

Tebliğler Dergilerinde ve Öğretmen Rehberlerinde belirtilmektedir. Verilen cevaplarda ise görevlilerin büyük bölümünün (% 44,52) kaynakları Tebliğler Dergisinden aldığı görülmekte, bunu (% 24,19) ile asıl seçilmesi gereken “Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisindeki kaynaklar birlikte kullanılıyor.» maddesi izlenmektedir. “Öğretmenin kendi tecrübeleri ile geliştirdiği kaynaklar kullanılıyor” maddesi görevlilerin yaklaşık dörtte biri tarafından (% 23,87) işaretlenmiştir. Bu durumda Öğretmen Rehberinin görevlilerin, daha önce belirtildiği gibi ancak (% 26,1)’ine ulaşmış olmasının da etkisi vardır. Sonuçta öğretmen, elindeki tek dayanak olan Tebliğler Dergisini kullanmak durumunda kalmıştır. Önceki soruya verilen cevaplarda, “kullanılacak araç-gereçleri kendi tecrübeleri ile geliştirdiklerini belirtmesi” durumu, bu soru için kullanılacak kaynaklar için ortaya çıkmaktadır (%23,87). Bu durumda ankete katılan 203 öğretmenden 45-50’sinde özel olarak geliştirilmiş bir kaynak bulunması gerekmektedir. Bu sonuç eğer doğrulanırsa son derece olumlu bir durum ortaya çıkarılmış olacaktır. Her ne kadar bu, sonuç inandırıcı görünmüyorsa da bu konuda yeni bir araştırma düzenlenmesinin yararlı olacağı görüşüne varılmıştır. Asıl seçilmesi gereken seçeneğin, görevlilerin yaklaşık dörtte biri (% 24,19) tarafından seçilmiş olması, bu konuda genelleme yayınlama, okul içi toplantılar ve hizmet içi eğitim çalışmaları yapılmasını gerekli hale getirmektedir.

7) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenişinde daha çok hangi yöntem kullanılıyor? (görev türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .439$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin yaklaşık yarısı (% 45,48) daha çok Karma yöntemi kullandıklarını belirtmiştir. Kalan yarı da adeta tam ikiye ayrılarak, bütünü yaklaşık dörtte biri (% 24,84) Soru cevap yöntemini, kalan dörtte biri (% 24,52) Düz anlatım yöntemini daha çok kullandıklarını; (% 1,61)’i Grupla çalışma, (% 1,29)’u Problem çözme, (% 2,26)’sı da Gezi-gözlem-deney-inceleme yöntemini kullandığını belirtmiştir. Bu soruya verilen cevaplarda, müfettişlerin görüşü ile diğer grubun görüşü arasında çok açık bir fark vardır. Müfettişlerin üçte ikisine yakını (% 60) Düz anlatım yönteminin daha çok kullanıldığını belirtirken diğer görevliler bu görüşe katılmamaktadır. Sınıf öğretmenleri grubu da yaklaşık üçte ikilik bir grupla (% 66,99) daha çok Karma yöntemi kullandıklarını belirtmektedirler. Daha çok sosyal nitelikli problemlere çözüm niteliği taşıyan “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın öğretiminde durumu sorgulayarak

fikir üretmeyi sağlayan Soru-cevap yönteminin, görevlilerin ancak dörtte biri (% 24,84) tarafından tercih edilmiş olması, hele mevcut durumları tartışarak çözüm yolları aramayı ve aktif öğrenmeyi sağlayan Grupla çalışma yönteminin (% 1,61) oranında kalması dikkat çekicidir. Problem çözme yönteminin sosyal problemlerin çözümünde kullanılmamış olması da ilginçtir. Görevlilerin yaklaşık yarısı tarafından seçilen (% 45,48) Karma yöntemin de ne olduğunun tanımlanması mümkün değildir. Bu yöntem nasıl uygulanmaktadır, aşamaları nelerdir? Ne tür bir strateji gerektirmektedir? Bilişsel, duyuşsal, motor alanlarda ve bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme düzeyinde oluşan öğrenmelerde ne tür etki ve tepkileri gerektirmektedir? Yararları ve zararları nelerdir? Hangi, eğitim durumlarını nasıl düzenlemektedir? Belli değildir. Sonuç olarak “Karma yöntem uyguluyorum” diyenlerin aslında bilimsel ve açık olarak tanımlanmamış bir etkinlik yaptıkları söylenebilir. Yukarıda belirtilen tartışmalı durumların çözülebilmesi, grup toplantıları ve hizmetiçi eğitim çalışmaları ile mümkündür. Bu çalışmalar “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın öğretiminde, her yöntemin hangi durumlarda ve etkili olarak nasıl kullanılabileceği örnekleriyle açıklanırsa, yöntem seçiminde aktif öğrenmeyi esas alan, öğretmeyi değil öğrenme çevresini ve eğitim durumlarını doğru düzenleyerek öğrenciyi aktif hale getirmeyi sağlayan, doğru tanımlanmış, her adımında ne yapılacağı belli olan yöntemlerin kullanılması sağlanabilir.

8) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenişinde her derste değerlendirme yapılıyor mu?” (görev türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .368$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 0,97)’si cevap vermemiş; (% 33,87)’si Evet; (% 24,19)’u Hayır; (% 41,38)’i Bazen, diye cevap vermiştir. Sorulara verilen cevapların normal görünümünün, bütün görevlilerin her derste değerlendirme yapıldığını belirten “Evet” seçeneğini işaretlemesi şeklinde olması gerekirdi. Çünkü her dersin sonunda hedeflere ulaşma durumunu belirlemek ve dönütü kontrol ederek geribildirim almak öğretim çalışmasının olağan aşamalarından biridir. Değerlendirme yapılmadığı takdirde örgün eğitimin “Öğretebildim mi?” sorusunun cevabını bulabilmek, “varolan durumu belirleyerek, yeni hedeflere yönelebilmek” mümkün değildir. Fakat bu seçenek ankete katılanların yaklaşık üçte biri tarafından (% 33,87) işaretlenmiştir. Görevlilerin yaklaşık dörtte biri (% 24,19) her derste değerlendirme yapmadıklarını, en büyük ço-

ğunluğu oluşturan yaklaşık yarıya yakın grupta (% 41,38) bazen değerlendirme yaptıklarını belirtmektedirler. Fakat değerlendirme yapan görevlilerin bile hangi hedef ve davranışları ölçtükleri konusu açık değildir. Çünkü bundan önceki farklı sorulardan alınan cevaplardan göre görevlilerin (%39,47)'si hedef ve davranışları hangi kaynaktan alacağını bilmemekte, (% 73,9)'u dersin nasıl işleneceğini belirten Öğretmen Rehberine sahip olmadıklarını belirtmekte, (% 22,6)'sı bu konuları ayrı ders olarak işlemekte, (% 35,48)'i bu konular için ayrı ders planı hazırlamaktadır. Bütün bu özellikler yan yana geldiğinde derslerin programda istenilen hedef ve davranışlara yönelecek şekilde işlenmesinin mümkün olmadığı görülmektedir. Sonuçta istenilen oranda olmamasına rağmen değerlendirmeyi “her derste” veya “bazen” yaptığını belirtenlerin vermiş olduğu cevaplar arasında tutarsızlık olduğu görülmektedir. Çünkü değerlendirme çalışmasının dayanağını oluşturan; “dersin hedef ve davranışlarının doğru kaynaktan alınması, öğretmen rehberine göre çalışmaların doğru şekilde düzenlenmesi ve bu konuların ayrı ders olarak işlenmesi, her ders için ayrı plan yapılması” çalışmalarında yeterli yaygınlık yoktur. Bu durum, problemin çözümü ile ilgili grup toplantıları ve hizmetiçi eğitim çalışmaları yapılmasını gerekli hale getirmektedir.

9) “Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrencilerin ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’da başarı düzeyi nasıldır?” (görev türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .340$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin yarısından fazlası (% 59,03) “Atatürkçülükle İlgili Konular”da öğrencilerin başarı düzeylerinin “iyi” olduğunu belirtmekte, yaklaşık beşte biri (% 17,74) başarı düzeyinin “çokiyi”, diğer yaklaşık beşte biri (% 19,03) “orta”, (% 4,19)'u ise “yetersiz” olduğunu düşünmektedir. Bu soruya verilen cevaplara göre ilköğretim müfettişleri ile diğer görevliler arasında fikir birliği yoktur. Çünkü ilköğretim müfettişlerinin tam yarısı (% 50) başarı düzeyinin “orta” olduğunu belirtmektedir. “Okullara göre başarı durumları”nda belirtilen sonuçlar, ilköğretim müfettişlerinin bu değerlendirmesinin doğru olduğunu kanıtlamaktadır. Çünkü öğrenciler hedeflere yönelik başarı testlerindeki soruların (% 67,4)'üne doğru cevap vererek “iyi” düzeyde bir başarıya ulaşabilmişlerdir. Duyuşsal alan sorularına verilen cevaplardaki değerlendirme ölççeği verileri daha önce belirtildiği gibi (4,102) aritmetik ortalama ile hedeflere “iyi” düzeyde varılabildiğini göstermektedir. “Atatürkçülükle ilgili konular”ın işlenişile ilgili, buraya kadar alınan cevaplarda, problemlili durumlara rağmen alınan

bu sonuç oldukça iyidir. Problemlerin hepsi çözülebilir niteliktedir. Gerekli önlemler alındığı takdirde kolaylıkla “çokiyi” sonuçlara ulaşılabilir.

10) “Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrencilerde ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın program hedeflerine ulaşıyor mu?” (görev türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .300$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya ankete katılan görevlilerin yaklaşık yarısı (% 45,16) “Evet” cevabını vererek hedeflere tam olarak ulaştığını; yaklaşık diğer yarısı (% 46,13), hedeflere “kısmen” ulaştığını düşünmektedir. Görevlilerin yaklaşık olarak onda biri (% 8,06) hedeflere ulaşamadığı görüşünde olup, (% 0,65)’i ise fikir belirtmemiştir. “Dersin hedef ve davranışlarının doğru kaynaktan alınması”, “Öğretmen rehberine göre çalışmaların doğru şekilde düzenlenmesi” ve “Bu konuların ayrı ders olarak işlenmesi”, “Her ders için ayrı plan yapılması” çalışmalarındaki problemlere rağmen görevlilerin bu değerlendirmelerinin tutarlı olduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü “okullara göre başarı durumlarında” öğrencilerin, hedeflere yönelik başarı testlerindeki soruların (% 67,4)’üne doğru cevap vererek “iyi” düzeyde bir başarıya ulaştığını, duyuşsal alan sorularında ise 4,102 aritmetik ortalama ile hedeflere “iyi” düzeyde vardığını göstermektedir.

11) “Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrenciler ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’da beklenen davranışları kazanıyor mu?” (görev türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .275$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin yaklaşık yarısı (% 47,74), “Evet” cevabını vererek, öğrencilerin beklenen davranışları kazandığını; diğer yaklaşık yarısı (% 44,48) “kısmen” kazandığını belirterek, bu ilk grubu desteklemektedir. Cevap vermeyenlerin oranı (% 0,8); “hayır” diyenlerin oranı (% 6,77); “Fikri olmayanlar”ın oranı ise (% 0,32) olarak bulunmuştur. Görevlilerin bu görüşleri doğrudur. Okullara göre başarı durumlarındaki sonuçlar, öğrencilerin; hedeflere yönelik başarı testlerindeki soruların (%67,4)’üne doğru cevap vererek “iyi” düzeyde bir başarıya ulaştığını, duyuşsal alan sorularında ise 4.102 aritmetik ortalama ile hedeflere “iyi” düzeyde varıldığını göstermektedir. Ankete katılan görevlilerin sadece (% 6,77)’si beklenen davranışların kazanılmadığı görüşündedir.

12) “Cevabınız ‘hayır’ veya ‘kısmen’ ise program hedeflerine ulaşamama en çok hangi nedenden kaynaklanıyor? (görev türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .287$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin yaklaşık üçte biri (% 31,29) “Atatürkçülükle İlgili Konular” dışındaki ders içeriğinin çok yüklü olması nedeniyle öğrencilerin beklenen davranışları kazanamadığını belirtirken, yaklaşık altıda biri (% 15,81) “Konu ile ilgili araç, gereç ve kaynakların olmamasından” kazanılamadığını belirtmektedir. İlgili Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşamadığı için davranışların kazanılamadığını belirten görevli oranı (% 11,94) olup, (% 5,81) görevli de bunun nedeninin “Sınıfların kalabalık olması” olduğunu söylemektedir. Cevap vermeyenlerin oranı ise (% 35,16)’dır. Bu sonuç, düşündürücü bir durumdur. İlköğretim müfettişleri davranışlara ulaşılammama nedenini, neredeyse tam dengeli puanlarla (% 30; % 30; % 26,67) “İlgili Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşamama, Atatürkçülükle İlgili Konular dışındaki programın çok yüklü olması ve konu ile ilgili araç-gereç-kaynak olmaması”na bağlamaktadır. Bu sorunun bir önceki soruya bağlı olarak sorulması nedeniyle, soruya cevap vermesi gerekenlerin toplam oranının (% 52,26) olması gerekirdi. Çünkü (% 47,74) oranındaki görevli önceki soruya “evet” cevabı vermişti. Buna rağmen soruya cevap vermemesi gereken (% 12,58) oranındaki görevli soruyu cevaplamıştır. İlköğretim müfettişlerinin (% 6,66)’sı, yöneticilerin (% 17,31)’i, sınıf öğretmenlerinin (% 9,71)’i, branş öğretmenlerinin (% 26,40)’i soruyu cevaplamaması gerektiği halde cevaplandırmıştır. Bunların soruyu iyi okumadıkları düşünülmektedir.

13) “Okulunuzda/sınıfınızda işlenen derslerde ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ hangi kaynaktan alınıyor?”(okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .287$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 12,9)’u “2212 Sayılı Tebliğler dergisinden”; (% 21,29)’u “2433 sayılı Tebliğler Dergisinden”; (% 35,16)’sı “2457 sayılı Tebliğler Dergisinden”; (% 27,1)’i “İlgili ders kitabından”, cevabını vermiştir. (% 1,94)’ü “Fikrim yok” cevabını verirken, (% 1,61)’i de cevap vermemiştir. Cevapların normal görünümün; ilkokulların, ilkokulla ilgili “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın yayınlandığı 2433 sayılı Tebliğler Dergisinde; ortaokulların, ortaokullarla ilgili “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın yayınlandığı

2457 sayılı Tebliğler Dergisinde; ilköğretim okulları ve ilköğretim müfettişleri her iki programla da ilgilendiğinden 2433 ve 2457 sayılı Tebliğler Dergisinde yığılma şeklinde olması gerekirdi. Fakat tablodaki sonuçlar, ilkokulların üçte birinden fazlasının (% 39,06), ortaokulların yarıdan fazlasının (% 52,71) doğru seçeneği işaretlediğini göstermektedir. Demek ki ilkokulların yaklaşık üçte ikisi (% 60,04), ortaokulların yaklaşık yarısı (% 47,29) “Atatürkçülikle İlgili Konular”ı doğru kaynaktan almamaktadır. İlköğretim okullarında doğru kaynaktan almama oranı, bu iki Tebliğler Dergisinin dışındaki seçenekleri işaretleyenlerin toplamı olarak (% 41,37) şeklinde hesaplanmıştır. Konuları doğru kaynaktan almayanların sayısının (% 60,04), programı bir yıl daha önce yayınlanan ilkokullarda, çok fazla olması dikkat çekicidir. Ortaokullar için, yeni program bu öğretim yılı başında yayınlanmış olmasına rağmen, okulların yarısından az fazlası (% 52,71) tarafından uygulanmaya başlanmıştır. Bu durumdan “ortaokulların, Tebliğler Dergisini ilkokullara göre daha dikkatli izledikleri ve uyguladıkları” sonucu çıkarılabilir.

Bu verilerden, “ilkokulların ders kitaplarına daha fazla bağlı kaldıkları, ortaokullarda ise programlara uygun davrananların daha fazla olduğu” sonucu da çıkarılabilir. Çünkü ilkokulların (% 42,19)’u, ortaokulların (% 24,3)’ü, konuları ilgili ders kitaplarından aldıklarını belirtmektedir.

14) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülikle İlgili Konular’ın işlenişine ait birinci kademe veya ikinci kademe “Öğretmen Rehberi” var mı? (okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .335$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruyu görevlilerin (% 26,13)’ü “evet”; (% 63,13)’ü “hayır”; (% 7,42)’si “fikrim yok”, diye cevaplamış, (% 0,32)’si ise cevap vermemiştir. Cevaplardaki normal görünümün bütün okullarda “Evet” seçeneğinin işaretlenmesi şeklinde olması gerekirdi. Fakat ilkokulların yarıdan azı (% 40,62)’i, ortaokulların altıda biri (% 15,5)’i, ilköğretim okullarının üçte biri (% 35,63)’ü bu seçeneği işaretlemiş, ilköğretim müfettişlerinin de (% 13,33)’ü Öğretmen Rehberlerinin var olduğunu belirtmiştir. Okulların üçte ikisinde (% 63,13) Öğretmen Rehberi yoktur. Bu yokluk ortaokulların dörtte üçünden fazlasını (% 78,29) etkilemektedir.

Soruya “Fikrim yok” cevabını veren (% 7,42) okul, “hayır” cevabını veren (% 63,13) okula eklendiğinde (% 70,55), cevaplarda belirtilen Öğretmen Rehbe-

ri yokluğu oranı (% 73,9) ile bir yakınlık elde edilmektedir. Bu durum bu soru ile ilgili değerlendirme sonuçlarının güvenilir olduğunu düşündürmektedir.

15) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ ne tür bir etkinlikle işleniyor?” (okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .297$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir.

İlköğretim birinci ve ikinci kademe rehberlerinde verilen örnek planlara göre “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın ilgili olduğu dersin, ders saatlerinden birinde ve “ayrı ders olarak işlenmesi” gerekmektedir. Fakat verilen cevaplara göre ilkokulların üçte birine yakını (% 31,25), ortaokulların yaklaşık beşte biri (% 20,16), ilköğretim okullarının yaklaşık dörtte biri (% 24,14) bu yolu seçmektedirler. İlköğretim müfettişleri de dersleri bu şekilde/ayrı ders olarak işleyenlerin oranını (% 10) olarak belirtmektedir. “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle ilgili konular’ ne tür bir etkinlikle işleniyor?” sorusuna (okul türlerine göre) verilen cevaplar ile “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle ilgili konular’ ne tür bir etkinlikle işleniyor?” (görev türlerine göre) sorusunun sonuçları arasında tutarlılık vardır. Bu soruya (görev türlerine göre) verilen cevaplarda; doğru işlem yaptığını belirtenlerin oranı (% 22,6) ile “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle ilgili konular’ ne tür bir etkinlikle işleniyor?” sorusuna (okul türlerine göre) verilen, doğru işlem yaptığını belirtenlerin oranı (% 22,58) birbirine çok yakındır.

16) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ için ayrı ders planları hazırlanıp uygulanıyor mu?(okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .432$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 35,48)’i “evet”; (% 43,87)’i “hayır”; (% 19,3) “bazen”; (% 1,29)’u “fikrim yok”, cevabını vermiş, (% 0,32)’si ise cevap vermemiştir. İlköğretim birinci kademe ve ikinci kademe öğretmen rehberlerinde “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın her hedefe yönelik ve istenilen davranışları kazandıracak şekilde ayrı ders planları yapılarak işleneceği belirtilmekte ve örnekler verilmektedir. Bu nedenle cevapların doğru görünümünün “Evet” seçeneğinde yığılma şeklinde olması gerekirdi. Fakat bu seçeneği ilkokul (% 53,12) ve ilköğretim okullarının (% 58,62) yaklaşık yarısından fazlası işaretlemişlerdir. Bu işaretlemenin de samimi olmadığı, “Okulunuzda/sınıfınızda

‘Atatürkçülükle ilgili konular’ ne tür bir etkinlikle işleniyor?” sorusuna verilen cevaplarla karşılaştırıldığında ortaya çıkmaktadır. Çünkü ayrı ders planı yapıp uygulayabilmek için “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın ne tür bir etkinlikle işlendiği sorusuna “ayrı ayrı ders olarak işleniyor” cevabının verilmesi gerekirdi. Halbuki okulların sadece beşte biri (% 22,58) bu seçeneği işaretlemiştir.

Ortaokulların bu iki sonuçtaki oranları (% 20,16 ve 17,83) birbiriyle tutarlıdır. Ortaokullar bu çalışmalara ayrı ders saati ayırmamakta ve ayrı plan yapmamaktadırlar. İlköğretim müfettişlerinin görüşü de (% 6,67) ayrı plan yapılmadığı görüşünü desteklemektedir. Verilerdeki durum, bütün okullarda bu konuyu açıklayacak toplantılara ve hizmetiçi eğitim çalışmalarına gerek olduğunu göstermektedir.

17) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenmesinde ne tür araç-gereçler kullanılıyor?” (okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P<.05$; kontincensi katsayısının ($C=.357$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir.

Bu soruya görevlilerin (% 7,42)’si “Öğretmen rehberinde belirtilen”; (% 38,39)’u “Tebliğler Dergisinde belirtilen”; (% 19,68)’i “Rehber ve dergide belirtilen”; (% 24,84)’ü “Tecrübelerimle geliştirdiğim”; (% 9,68)’i “Araç-gereç kullanılmıyor”, şeklinde cevap vermişlerdir. Cevaplarda normal görünümün “Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisindeki araçlar-gereçler birlikte kullanılıyor” seçeneğinde yığılma şeklinde olması gerekirdi. Fakat bu seçeneği sadece İlköğretim Okullarının yaklaşık üçte biri (% 31,3) işaretlemiştir. Yığılmalar ortaokulların yarısına yakınının (% 43,41), ilkokul (% 37,5) ve ilköğretim okullarının (% 37,93) yaklaşık üçte birinin araç-gereçleri Tebliğler Dergisinden seçtiğini göstermektedir. Bunun nedeni, Öğretmen Rehberlerinin okulların sadece yaklaşık dörtte birine (% 26,13) ulaşması olabilir. İlköğretim müfettişlerinin yaklaşık yarısı (% 43,33), öğretmenin Kendi tecrübeleri ile geliştirdiği araçları kullandığını belirterek; diğer okulların görüşleri ile uyuşmadıklarını ortaya koymaktadır.

18) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenmesinde hangi kaynaktan yararlanılıyor?” (okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P<.05$; kontincensi katsayısının ($C=.384$) olması

nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 5,16)’sı “Öğretmen rehberinde belirtilen”; (% 44,52)’si “Tebliğler Dergisinde belirtilen; (% 24,19)’u “Rehber ve dergide belirtilen”; (% 23,87)’i “Tecrübelerimle geliştirdiğim”; (% 2,26)’sı “Kaynak kullanılmıyor” şeklinde cevap vermiştir. Bu cevaplarda normal görünümün “Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisinde belirtilen kaynaklar birlikte kullanılıyor” seçeneğinde yığılma şeklinde olması gerekirdi. Fakat bu seçeneği sadece İlköğretim Okullarının yaklaşık üçte biri (% 35,63) işaretlemiştir. Yığılmalar ortaokulların yarısından fazlasının (% 55,81), ilkokul (% 34,38) ve ilköğretim okullarının (% 37,93) yaklaşık üçte birinin kaynakları Tebliğler Dergisinden seçtiğini göstermektedir. Bunun nedeni, Öğretmen Rehberlerinin okulların sadece yaklaşık dörtte birine (% 26,13) ulaşması olabilir. İlköğretim müfettişlerinin yaklaşık yarısı (% 40), öğretmenin kendi geliştirdiği kaynakları kullandığını belirterek; diğer okulların görüşleri ile uyuşmadıklarını ortaya koymaktadır.

19) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenişinde daha çok hangi yöntem kullanılıyor?” (okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .463$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 24,52)’si “Düz anlatım”; (% 24,84)’ü “Soru-cevap; (% 1,61)’i “Grupla çalışma”; (% 1,29)’u “Problem çözme”; (% 2,26)’sı “Gezi-gözlem-deney-inceleme”; (% 45,88)’i “Karma yöntem” şeklinde cevap vermiştir. İlkokulların yaklaşık üçte ikisi (% 68,75) ve ilköğretim okullarının yarısından fazlası (% 55,17) “Karma yöntemi” kullandıklarını belirtirken; ortaokullarda yaklaşık üçte biri (% 34,88) “Karma yöntem”, diğer üçte biri (% 34,11) “Düz anlatım”, yaklaşık dörtte biri (% 28,68) “Soru-cevap” yöntemini kullandıklarını belirtmektedir. İlköğretim müfettişlerinin ise yaklaşık üçte ikisi (% 60) “Düz anlatım” yönteminin kullanıldığını belirterek diğer okulların görüşüne katılmamaktadır. Bu grup ikinci derecede (% 16,67) “Soru-cevap”, üçüncü derecede (% 13,33) “Karma yöntemin” kullanıldığını belirtmektedir. Bu sonuçların, “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle ilgili konular’ın işlenişinde daha çok hangi yöntem kullanılıyor? (görev türlerine göre)” sorusuna verilen cevaplarla değerlendirilerek, yorumlar çerçevesinde ele alınmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

20) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenişinde her derste değerlendirme yapılıyor mu?” (okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .346$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 33,87)’si “Evet”; (% 23,87)’i “Hayır”; (% 41,29)’u “Bazen”; şeklinde cevap vermiş, (% 0,97)’i ise cevap vermemiştir. İlkokulların yaklaşık bir yarısı (% 43,75) her derste değerlendirme yaptığını, yaklaşık diğer yarısı (% 43,75) bazen yaptığını belirtirken, ilköğretim okullarında da (% 44,83) ve (% 47,13) olmak üzere benzer bir durum gözlenmektedir. Ortaokullarda değerlendirme çoğunlukla (% 37,98) yapılmamakta, çalışmaların yaklaşık üçte birinde (% 34,11) bazen yapılmaktadır. Yaklaşık dörtte biri de (% 26,36) her derste değerlendirme yaptıklarını belirtmektedir. İlköğretim müfettişlerinin yarısı (% 50) bazen değerlendirme yapıldığını, üçte birinden fazlası (% 36,67) değerlendirme yapılmadığını belirterek okullardan farklı bir görüş ortaya koymaktadır.

21) “Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrencilerin ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’da başarı düzeyi nasıldır?” (okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .373$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir.

Bu soruya görevlilerin (% 17,74)’ü “Çokiyi”; (% 59,03)’ü “İyi; (% 19,03)’ü “Orta”; (% 4,19)’u “Yetersiz” şeklinde cevap vermiştir. İlkokulların (% 54,69) ve ortaokulların (% 58,14) yarısından fazlası başarı düzeyini “İyi” bulurken; ilköğretim okullarında başarı düzeyini “İyi” bulanlar dörtte üçüne (% 72,41) yakındır. “Orta” bulanlar ise ilkokullarda (% 10,54), ortaokullarda % (24,81), ilköğretim okullarında ise (% 5,75) oranındadır. İlköğretim müfettişlerinin yarısı (% 50) başarı düzeyini “Orta” olarak belirtmektedir.

22) “Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrencilerde ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın program hedeflerine ulaşıyor mu?” (okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .367$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 45,16)’i “Evet”; (% 8,06)’i “Hayır”; (% 46,13)’ü “Kısmen”; (% 0,65)’i “Fikrim yok” şeklinde cevap vermiştir. İlkokulların yarısından fazlası (% 59,38), ilköğretim okullarının yaklaşık üçte

ikisi (% 66,67) program hedeflerine ulaşıldığını düşünmekte, ortaokulların yaklaşık üçte biri (% 31,01) bu görüşü desteklemektedir. Hedeflere “tam” (% 45,16) ve “kısmen” (% 46,13) ulaşıldığını belirtenlerle birlikte –ilkokul, ortaokul ve ilköğretim okulunda- hedeflere ulaşıldığını düşünenlerin oranı (% 91,29)’a ulaşmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin yaklaşık üçte ikisi (% 66,67) hedeflere “kısmen” ulaşıldığını düşünmektedir. Ankete katılanların sadece (% 8,06)’sı hedeflere ulaşılmadığını belirtmektedir. Okullara (ilkokul ve ortaokullara) göre başarı durumu ortalama (% 67,4) oranında hedeflere ulaşıldığını gösterdiğinden, bu tablonun sonuçlarını da doğrulamaktadır.

23) “Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrenciler ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’da beklenen davranışları kazanıyor mu?” (okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .333$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 47,74)’ü “Evet”; (% 6,77)’i “Hayır”; (% 44,84)’ü “Kısmen”; (% 0,32)’i “Fikrim yok” şeklinde cevap vermiştir. (% 0,32)’si ise cevap vermemiştir. İlkokulların yarıdan fazlası (% 53,2), ilköğretim okullarının yaklaşık üçte ikisi (% 65,52) beklenen davranışların kazanıldığını düşünmekte, ortaokulların yarısına yakını (% 41,09)’u bu görüşü desteklemektedir. Davranışların “Kısmen” kazanıldığını belirtenlerle birlikte, davranışların kazanıldığını düşünenlerin oranı toplam (% 92,58)’a ulaşmaktadır. İlköğretim müfettişlerinin yaklaşık üçte ikisi (% 66,67) davranışların “Kısmen” kazanıldığını düşünmektedir. Ankete katılanların sadece (% 6,77)’si davranışların kazanılmadığını belirtmektedir. Okullara (ilkokul ve ortaokullara) göre başarı durumu, Bilişsel Hedeflerde ortalama (% 67,4) oranında; 8. Sınıf Duyuşsal Hedeflere de ortalama () 4.102 değerinde ulaşıldığını gösterdiğinden, beklenen davranışlar kazanılıyor mu, sorusuna verilen cevaplar doğrulanmaktadır.

24) “Cevabınız ‘hayır’ veya ‘kısmen’ ise program hedeflerine ulaşamama en çok hangi nedenden kaynaklanıyor?” (okul türlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .341$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 11,94)’ü “Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşamadığından”; (% 31,94)’ü “Atatürkçülükle İlgili Konular’ dışında ders içeriğinin çok yüklü olmasından”; (% 15,81)’i “Konu ile ilgili

araç-gereç, kaynakların olmamasından”; (% 5,81)’i “Sınıfların kalabalık olmasından” şeklinde cevap vermiş, (% 35,16)’sı ise cevap vermemiştir.

İlkokulların (% 31,25) ve ortaokulların (% 37,21) yaklaşık üçte biri, ilköğretim okullarının yaklaşık beşte biri (% 22,99) “Atatürkçülükle İlgili Konular” dışındaki ders içeriğinin çok yüklü olması nedeniyle öğrencilerin beklenen davranışları kazanamadığını belirtirken, “konu ile ilgili araç, gereç ve kaynakların olmaması” (% 15,81), ilgili Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşılamaması (% 11,94) ile bu nedeni izlemektedir.

İlköğretim müfettişleri davranışlara ulaşılamama nedenini, neredeyse tam dengeli puanlarla (% 30; % 30; % 26,67) “ilgili Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşamama, Atatürkçülükle İlgili Konular dışındaki programın çok yüklü olması ve konu ile ilgili araç-gereç- kaynak olmaması”na bağlamaktadır. Bu sorunun bir önceki soruya bağlı olarak sorulması nedeniyle, soruya cevap vermesi gerekenlerin toplam oranının (% 52,26) olması gerekirdi. Çünkü (% 47,74) oranındaki görevli önceki soruya “Evet” cevabını vermişti. Buna rağmen soruya cevap vermemesi gereken (% 12,58) oranındaki görevli soruyu cevaplamıştır. Bunların soruyu iyi okumadıkları düşünülmektedir.

25) “Okulunuzda/sınıfınızda işlenen derslerde ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ hangi kaynaktan alınıyor?” (okulların yerleşim yerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların yerleşim yerlerine göre, seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .369$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 12,9)’u “2212 sayılı Tebliğler Dergisi; (% 21,29)’u “2433 sayılı Tebliğler Dergisi; (% 35,16)’ı “2457 sayılı Tebliğler Dergisi; (% 27,1)’i “İlgili ders kitabı” şeklinde cevap vermiş, (% 1,61)’i ise cevap vermemiştir. Köylerin yarısından fazlası (% 52,94), ilçe merkezlerinin üçte birinden fazlası (% 39,6) “Atatürkçülükle İlgili Konular”ı 2457 sayılı Tebliğler Dergisinden, kasabaların yaklaşık üçte biri (% 26,67), köy (% 17,65) ve ilçe merkezlerinin yaklaşık altıda biri (% 16,34) konuları 2433 sayılı Tebliğler Dergisinden aldıklarını belirtmektedir. Kasabaların yaklaşık yarısı (% 46,67), ilçe merkezlerinin yaklaşık dörtte biri (% 25,25), köylerin yaklaşık onda biri (% 11,76) konuları ilgili ders kitabından almaktadırlar. Bu soruda branş öğretmenlerinin (% 40,32)’si 2457 sayılı Tebliğler Dergisini; sınıf öğretmenlerinin (% 33,22)’inin, 2433 sayılı Tebliğler Dergisini işaretlemesi gerekirdi. İlgili ders kitabı seçeneğini işaretleyenlerin durumu, “Okulunuzda/sınıfınızda işlenen

derslerde 'Atatürkçülükle İlgili Konular' hangi kaynaktan alınıyor? (görev yerlerine göre)" sorusuna verilen cevaplarda değerlendirilmiştir.

26) "Okulunuzda/sınıfınızda 'Atatürkçülükle İlgili Konular'ın işlenişine ait birinci kademe veya ikinci kademe 'Öğretmen Rehberi' var mı?" (okulun yerleşim yerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların yerleşim yerlerine göre seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Fark, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .217$) olması nedeniyle "düşük" düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 26,13)'ü "Evet"; (% 66,13)'ü "Hayır"; (% 7,42)'si "Fikrim yok" şeklinde cevap vermiş, (% 0,32)'si ise cevap vermemiştir. "Atatürkçülükle İlgili Konular"ın doğru ve etkili işlenebilmesi, Öğretmen Rehberinin bütün yerleşim yerlerine ulaşabilmesine bağlıdır. Bu soruya verilen cevaplarda, Öğretmen Rehberinin kasabaların yansına yakınına (% 42,22), köylerin dörtte birinden fazlasına (% 29,41), ilçe merkezlerinin yaklaşık dörtte birine (% 24,26) ulaştığı anlaşılmaktadır. Rehber; ilçe merkezlerinin yaklaşık dörtte üçüne (% 69,31), köylerin yaklaşık üçte ikisine (% 64,71), kasabaların yansına yakınına (% 48,89) ulaşmamıştır. İlköğretim müfettişleri rehberin, yerleşim yerlerinin yaklaşık dörtte üçüne (% 72,41) ulaşmadığını belirtmektedir. Bu oran, "fikrim yok" seçeneğinin eklenmesiyle daha da artabilir. Bu soruya verilen cevaplar ile aynı konuyu değişik açılardan inceleyen "Okulunuzda/sınıfınızda 'Atatürkçülükle ilgili konular'ın işlenişine ait birinci veya ikinci kademe "Öğretmen Rehberi var mı? (görev türlerine göre)" sorusu ve "Okulunuzda/sınıfınızda 'Atatürkçülükle İlgili Konular'ın işlenişine ait birinci veya ikinci kademe Öğretmen Rehberi var mı? (okul türlerine göre)" sorusuna verilen cevaplar arasında tutarlılık vardır.

27) "Okulunuzda/sınıfınızda 'Atatürkçülükle İlgili Konular' ne tür bir etkinlikle işleniyor?" (okulun yerleşim yerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların yerleşim yerlerine göre seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Fark, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .286$) olması nedeniyle "düşük" düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 66,13)'ü "Diğer ders konuları arasında işleme"; (% 22,58)'i "Ayrı ders olarak işleme"; (% 2,58)'i "Diğer derslerden zaman kalırsa"; (% 0,97)'i "Fikrim yok"; (% 6,13)'ü "Başka" şeklinde cevap vermiş, (% 1,61)'i ise cevap vermemiştir.

Öğretmen Rehberine göre, "Atatürkçülükle İlgili Konular"ın, ilgili olduğu dersin içinde, bir bütün olarak ayrılmış ayrı derste işlenmesi gerekmektedir. Bu

soruya verilen cevaplar, bu işlemin köylerin (% 26,47) ve ilçe merkezlerinin (% 25,74) yaklaşık dörtte birinde, kasabaların yaklaşık onda birinde (% 13,33) doğru yapıldığını göstermektedir. Kasabaların üçte ikisinden fazlası (% 82,22), köylerin (% 64,71) ve ilçe merkezlerinin (% 62,87) yaklaşık üçte ikisi bu konuları diğer ders konularının arasında kısa süreli zamanlar ayırarak işlemektedir. İlköğretim müfettişlerinin yaklaşık üçte ikisi (% 66,13) bu görüşü doğrulamaktadır. Bu sorunun sonuçları ile “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ ne tür etkinliklerle işleniyor? (görev türlerine göre) ve “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ ne tür etkinliklerle işleniyor? (okul türlerine göre) sonuçları arasında tutarlılık vardır.

28) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ için ayrı ders planları hazırlanıp uygulanıyor mu? (okulun yerleşim yerine göre)”

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin, yerleşim yerlerine göre seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P<.05$; kontincensi katsayısının ($C=.259$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 35,48)’i “Evet”; (% 43,87)’i “Hayır”; (% 19,03)’ü “Bazen”; (% 1,29)’u “Fikrim yok” şeklinde cevap vermiş, (% 0,32)’si ise cevap vermemiştir. Öğretmen Rehberine göre bu konuların ayrı ders planları hazırlanarak işlenmesi gerekmektedir. Köylerin yaklaşık üçte biri (% 61,76), kasabaların yarısına yakını (% 42,22), ilçe merkezlerinin yaklaşık üçte biri (% 33,66) uygulamayı doğru yaptıklarını belirtmektedir.

İlçe merkezlerinin yarısına yakını (% 47,52), köylerin (% 29,41) ve kasabaların yaklaşık üçte biri (% 28,89) ayrı ders planı yapmadıklarını belirtmektedir. İlköğretim müfettişlerinin yarısından fazlası (% 58,62) bu görüşü desteklemektedir. Bu tablonun sonuçları ile “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ için ayrı ders planları hazırlanıp uygulanıyor mu? (görev türlerine göre) sorusunun cevapları ile “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ için ayrı ders planları hazırlanıp uygulanıyor mu? (okul türlerine göre)” sorusunun sonuçları arasında tutarlılık vardır.

29) “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenmesinde ne tür araç-gereçler kullanılıyor?” (okulun yerleşim yerlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin yerleşim yerlerine göre, seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Fark, $P<.05$; kontincensi katsayısının ($C=.315$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (%

7,42)'i "öğretmen rehberinde belirtilen"; (% 38,39)'u "Tebliğler Dergisinde belirtilen"; (% 19,68)'i "Rehber ve dergide belirtilen"; (% 24,84)'ü "Tecrübelerimle geliştirdiğim"; (% 9,68)'i ise "Araç-gereç kullanılmıyor" şeklinde cevap vermiştir. "Atatürkçülükle İlgili Konular"ın işlenmesinde Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisinde belirtilen araç-gereçlerin kullanılması gerekmektedir. Bu seçeneği kasabaların yaklaşık üçte biri (% 34,09), ilçe merkezlerinin yaklaşık beşte biri (% 19,31), köylerin yaklaşık altıda biri (% 14,71) işaretlemiştir. Köylerin yarısı (% 50), ilçe merkezlerinin yarısına yakını (% 41,09), kasabaların yaklaşık üçte biri (% 29,55) i araç-gereçleri, Tebliğler Dergisinden aldığını belirtmektedir. Ayrıca köylerin yaklaşık üçte biri (% 29,41), kasabaların dörtte biri (% 25), ilçe merkezlerinin yaklaşık beşte biri (% 21,29) kendi tecrübeleri ile geliştirdiği araçları kullanmaktadır. İlköğretim müfettişlerinin yaklaşık yarısı (% 43,33) bu görüşü desteklemektedir. Bu durum, "Okulunuzda/sınıfınızda 'Atatürkçülükle İlgili Konular'ın işlenmesinde ne tür araç-gereçler kullanılıyor? (görev türlerine göre) sorusuna verilen cevaplarda değerlendirilmiştir. Ayrıca bu sorunun sonuçları ile "Okulunuzda/sınıfınızda 'Atatürkçülükle İlgili Konular'ın işlenmesinde ne tür araç-gereçler kullanılıyor? (görev türlerine göre) ve "Okulunuzda/sınıfınızda 'Atatürkçülükle İlgili Konular'ın işlenmesinde ne tür araç-gereçler kullanılıyor? (okul türlerine göre) sorusunun sonuçları arasında tutarlılık vardır.

30) "Okulunuzda/sınıfınızda 'Atatürkçülükle İlgili Konular'ın işlenmesinde hangi kaynaklar kullanılıyor?" (okulun yerleşim yerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin okulun yerleşim yerine göre seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Fark, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .307$) olması nedeniyle "düşük" düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 5,16)'i "Öğretmen Rehberine belirtilen"; (% 44,52)'i "Tebliğler Dergisinde belirtilen"; (% 24,19)'u "Rehber ve dergide belirtilen"; (% 23,87)'i "Tecrübelerimle geliştirdiğim"; (% 2,26)'sı "Kaynak kullanılmıyor" şeklinde cevap vermiştir. "Atatürkçülükle İlgili Konular"ın işlenmesinde, Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisindeki kaynakların birlikte kullanılması gerekmektedir. Kasabaların yaklaşık üçte biri (% 34,09), ilçe merkezi (% 24,75) ve köylerin yaklaşık dörtte biri (% 23,53) bu seçeneği işaretlemiştir. Köylerin yansından fazlası (% 52,94), ilçe merkezlerinin yarısına yakını (% 48,02), kasabaların dörtte birinden fazlası (% 27,27) kaynakları Tebliğler Dergisinden almaktadır. Bunun nedeni, Öğretmen Rehberlerinin yerleşim birimlerinin sadece yaklaşık dörtte birine (% 26,13) ulaşması olabilir. İlköğretim müfettişlerinin yaklaşık yarısı (% 40,5)'i, öğretmenin

kendi geliştirdiği kaynakları kullandığını belirterek; diğer okulların görüşleri ile uyuşmadıklarını ortaya koymaktadır. Bu konu ile ilgili değerlendirme, “Okulunuzda/sınıfınızda *‘Atatürkçülükle İlgili Konular’*ın işlenmesinde hangi kaynaklar kullanılıyor? (görev türlerine göre)” sorusuna verilen cevaplarda yapılmıştır.

31) “Okulunuzda/sınıfınızda *‘Atatürkçülükle İlgili Konular’*ın işlenişinde daha çok hangi yöntem kullanılıyor?” (okulun yerleşim yerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin yerleşim yerlerine göre seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Fark, $P<.05$; kontincensi katsayısının ($C=.390$) olması nedeniyle “orta” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 24,52)’i “Düz anlatım”; (% 24,84)’ü “Soru-cevap”; (% 1,61)’i “Grupla çalışma”; (% 1,29)’ü “Problem çözme”; (% 2,26)’sı “Gezi-gözlem-deney-inceleme”; (%45,48)’i ise “Karma yöntem” şeklinde cevap vermiştir. Kasabaların yaklaşık dörtte üçü (%70, 45), köylerin yarısı (% 50), ilçe merkezlerinin yarısına yakını (% 44,06) en fazla “Karma yöntemi” kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu cevaplarla ilgili durum, “Okulunuzda/sınıfınızda *‘Atatürkçülükle İlgili Konular’*ın işlenişinde daha çok hangi yöntem kullanılıyor? (görev türlerine göre)” sorusuna verilen cevaplar da değerlendirilmiştir.

İlçe merkezleri (% 27,23) ve köylerin (% 26,47) yaklaşık dörtte biri, kasabaların yaklaşık beşte biri (% 18,18) ikinci derecede “Soru-cevap yöntemi”ni kullanmaktadır. “Düz anlatım” ilçe merkezlerinin yaklaşık dörtte birinde (% 23,76), köylerin yaklaşık beşte birinde (% 20,59), kasabaların onda birinden daha azında (% 6,82) kullanılmaktadır. İlköğretim müfettişlerinin yarısından fazlası (% 60) “Düz anlatım” yönteminin kullanıldığını belirterek farklı bir görüş ortaya koymaktadır.

32) “Okulunuzda/sınıfınızda *‘Atatürkçülükle İlgili Konular’*ın işlenişinde her derste değerlendirme yapılıyor mu?” (okulun yerleşim yerlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin yerleşim yerlerine göre seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Fark, $P<.05$; kontincensi katsayısının ($C=.249$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 33,87)’si “Evet; (% 23,87)’si “Hayır”; (% 41,29)’ü “Bazen” şeklinde cevap vermiş, (% 0,97)’si ise cevap vermemiştir. Cevapların normal görünümünün, her derste değerlendirme yapıldığını belirten “Evet” seçeneğinde yığılma, şeklinde olması gerekirdi. Bu seçeneği kasabaların yarısından fazlası (% 54,55), köylerin yansına

yakını (% 41,18), ilçe merkezlerinin yaklaşık üçte biri (% 31,19) işaretlemiştir. İlçe merkezlerinin yarısına yakını (% 41,58), kasabaların (% 38,64) ve köylerin (% 35,29) üçte birinden fazlası “Bazen” değerlendirme yaptıklarını belirtmektedirler. İlköğretim müfettişlerinin yarısı (% 50) “Bazen” değerlendirme yapıldığı, üçte birinden fazlası (% 36,67) yapılmadığı görüşündedir. Sonuçlar; “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenişinde her derste değerlendirme yapılıyor mu? (görev türlerine göre)” sonuçları ile “Okulunuzda/sınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenişinde her deste değerlendirme yapılıyor mu? (okul türlerine göre)” sonuçları arasında tutarlılık olduğu görülmektedir.

33) “Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrencilerin ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’da başarı düzeyi nasıldır?” (okulun yerleşim yerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin yerleşim yerlerine göre seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Fark, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .279$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 17,74)’ü “Çokiyi; (% 59,03)’ü “İyi”; (% 19,03)’ü “Orta”; (% 4,19)’ü “Yetersiz” şeklinde cevap vermiştir. Kasabaların üçte ikisinden fazlası (% 70,45) kendilerini “İyi” düzeyde başarılı görürken, yaklaşık beşte biri de (% 20,45) “Çokiyi” düzeyde başarılı bulmaktadır. Bu grubu ilçelerin yarıdan fazlası (%60,4) “iyi”, altıda birinden fazlası “çokiyi” görek izlemekte, köylerin yansından fazlası (% 58,82) kendilerini “İyi”, altıda birinden azı (% 14,71) “Çokiyi” görmektedir. Başarıyı “Orta” düzeyde görenlerin oranı grubun yaklaşık beşte birini (% 19,03) oluşturmaktadır. Bunların yarısını da (% 50) ilköğretim müfettişleri oluşturmaktadır. “Okullara göre başarı durumları” sonuçları bunu doğrulamaktadır. Başarı düzeyini “Yetersiz” görenlerin oranı yaklaşık yirmide birdir (% 4,19).

34) “Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrencilerde ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın program hedeflerine ulaşıyor mu?” (okulun yerleşim yerlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin yerleşim yerlerine göre seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .256$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 45,16)’ı “Evet”; (% 8,06)’ı “Hayır”; (% 46,13)’ü “Kısmen”; (% 0,65)’i “Fikrim yok” şeklinde cevap vermiştir. Köylerin (% 61,76) ve kasabaların (% 54,55) yarıdan fazlası hedeflere ulaşıldığını belirtirken, ilçe merkezlerinde bu oran (% 45,05) yarıdan aşağı düşmektedir. Hedeflere kısmen ulaşıldığını belirtenlerle

birlikte köy (% 97,05), kasaba (% 93,19) ve ilçe merkezinde (% 91,58) bulunanların yaklaşık tamamı hedeflere ulaşıldığını düşünmektedir. İlköğretim müfettişlerinin yaklaşık altıda biri (% 16,67) hedeflere ulaşılmadığını belirtmesine rağmen, hedeflere ulaşılmadığını düşünenlerin ortalaması (% 8.06)’dan yukarı çıkmamıştır. “Okullara göre başarı durumları” sonuçları, “Atatürkçülük’le İlgili Konular”da hedeflere “İyi” (% 67,4) düzeyde ulaşıldığını belirterek, bu sonuçları doğrulamaktadır.

35) “Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrenciler ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’da beklenen davranışları kazanıyor mu?”(okulun yerleşim yerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların/görevlilerin yerleşim yerlerine göre, seçimleri arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .296$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 47,74)’ü “Evet; (% 6,77)’i “Hayır”; (% 44,84)’ü “Kısmen”; (% 0,32)’i “Fikrim yok” şeklinde cevap vermiş, (% 0,32)’si ise cevap vermemiştir. Köylerin yandan fazlası (% 61,76), kasabaların (% 50) ve ilçe merkezlerinin yarısı (% 50) beklenen davranışların kazanıldığını düşünmektedir. Kısmen kazanıldığını belirtenlerle birlikte bu oran köylerde (% 97,05)’e, ilçe merkezlerinde (% 94,55)’e, kasabalarda (% 88,64)’e ulaşmaktadır. Ankete katılanların tamamı, istenen davranışların kazanıldığını belirtmektedir. İlköğretim müfettişlerinin beşte biri (% 20) davranışların kazanılmadığını belirtmesine rağmen, davranışların kazanılmadığını düşünenlerin ortalaması (% 6,77)’den yukarı çıkmamaktadır. “Okulların başarı durumları” ile ilgili sonuçlar “Atatürkçülükle İlgili Konular”da istenen Bilişsel Davranışların “İyi” düzeyde kazanıldığını, Duyuşsal Davranışların “yüksek düzeyde” (ortalama 4.102) kazanıldığını belirterek, bu değerlendirmenin sonuçlarını doğrulamaktadır.

36) “Cevabınız ‘hayır’ veya ‘kısmen’ ise program hedeflerine ulaşmama en çok hangi nedenden kaynaklanıyor?” (okulun yerleşim yerlerine göre)

Sorusuna, anket uygulanan okulların yerleşim yerlerine göre, seçimler arasında anlamlı bir fark vardır. Farklılık, $P < .05$; kontincensi katsayısının ($C = .319$) olması nedeniyle “düşük” düzeydedir. Bu soruya görevlilerin (% 11,94)’ü “Tebliğler Dergisi ve öğretmen; (% 31,29)’i “Atatürkçülükle İlgili Konular dışındaki ders içeriğinin çok yüklü olmasından”; (% 15,81)’i “Konu ile ilgili araç, gereç, kaynakların olmamasından”; (% 5,81)’i “Sınıfların kalabalık olmasından” şeklinde

de cevap vermiş, (% 35,16)'sı ise cevap vermemiştir. İlçe merkezlerinin yaklaşık üçte biri (% 34,16), kasabaların dörtte birinden fazlası (% 27,27), köylerin yaklaşık beşte biri (% 20,59) “Atatürkçülükle İlgili Konular” dışındaki ders içeriğinin çok yüklü olması nedeniyle, öğrencilerin beklenen davranışları kazanamadığını belirtirken, “Konu ile ilgili araç, gereç ve kaynakların olmaması” kasabalarda (% 25), köylerde (% 17,65), ilçe merkezlerinde (% 11,88)'le bu grubu izlemektedir. “İlgili Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşılamaması” seçeneği sadece ilçe merkezlerinin yaklaşık onda biri (% 12,87) tarafından işaretlenmiştir. İlköğretim müfettişleri davranışlara ulaşılamama nedenini, neredeyse tam dengeli puanlarla (% 30, % 30, % 26,67) “İlgili Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşamama, Atatürkçülükle İlgili Konular dışındaki programın çok yüklü olması ve konu ile ilgili araç-gereç-kaynak olmaması”na bağlamaktadır. Bu sorunun bir önceki soruya bağlı olarak sorulması nedeniyle, soruya cevap vermesi gerekenlerin toplam oranının (% 52,26) olması gerekirdi. Çünkü “*Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrenciler ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’da beklenen davranışları kazanıyor mu? (okulun yerleşim yerine göre)*” sorusundaki, (% 47,74) oranındaki görevli önceki soruya “Evet” cevabını vermişti. Buna rağmen soruya cevap vermemesi gereken (% 12,58) oranındaki görevli soruyu cevaplamıştır. Bunların soruyu iyi okumadığı düşünülebilir.

IV-SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada ilköğretim okulları birinci ve ikinci kademelerinde çeşitli dersler kapsamında okutulan “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın eğitim ve öğretim etkinlikleri değerlendirilmeye, karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmaya ve bu sorunların çözümüne ilişkin işlevsel öneriler geliştirmeye çalışılmış olup, bu genel amaç çerçevesinde; gerek sınıflara gerekse derslere göre; 1) Belirlenen hedeflere ulaşılmış mıdır? 2) Öğrencilerde beklenen davranışların gerçekleşme düzeyi nedir? 3) Konuların işlenişinde öğretmenler daha çok hangi yöntem, araç-gereç ve kaynakları kullanmaktadır?4) Derslerin sonunda değerlendirme yapılmakta mıdır? 5) Görevlilerin bu konularla ilgili diğer görüşleri nelerdir? Sorularının cevapları bulunmaya çalışılmıştır. Araştırmanın bu bölümünde, araştırma kapsamında elde edilen bulgular ışığında sonuçlara yer verilerek, uygulamaya katkı sağlayacağı ümit edilen bazı öneriler sunulmuştur.

Sonuçlar

Araştırmada elde edilen sonuçlar yukarıda belirtilen sorulara göre ayrı ayrı başlıklar altında toplanmıştır. Bunlar şöyle sıralanabilir;

1) Belirlenen hedeflere ulaşılmış mıdır?

İlköğretim birinci kademe sınıflarında altı derse dağılmış olarak 166, ilköğretim ikinci kademe sınıflarında ise sekiz derse dağılmış olarak 155 olmak üzere, toplam 321 hedef vardır. Müzik dersinin hedefleri “İlköğretim Okulları Müzik Dersi Programından alınmıştır. Resim-İş ve Beden Eğitimi programlarında Atatürkçülükle ilgili hedef bulunmamaktadır. Sınıflara göre belirlenen hedeflere ulaşmadaki başarı durumları, bütün sınıflardaki öğrencilerin yarıdan fazlasının sorulara doğru cevaplar verdiğini, başarı oranlarının (% 50,00-% 81,8) arasında değiştiğini göstermektedir. Sınıflar başarı oranlarına göre sıralandığında ilk sırayı 1. sınıf (% 81,8) elde etmiştir. Bu sınıfı 6. sınıf (% 79,4), 2. sınıf (% 78), 8. sınıf (% 64,8), 7. sınıf (% 63,3), 3. sınıf (% 63), 5. sınıf (% 56,1), 4. sınıf (% 50,2) izlemektedir. Derslere göre belirlenen hedeflere ulaşmadaki başarı durumlarında, başarı oranları (% 41-80,8) arasında değişmektedir. En başarılı dersin Milli Tarih (% 80,8) olduğu belirlenmiştir. Daha sonra sırasıyla Hayat Bilgisi (% 73,4), Türkçe (% 71,3), Fen Bilgisi (% 65,8), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (% 64), Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi (% 63,9), Yabancı Dil (% 61,7), T.C İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük (% 60,9), Müzik (% 58,1), Sosyal Bilgiler (% 53,4), Milli Coğrafya (% 44,1), Matematik (% 41,7) derslerinin geldiği

görülmektedir. Belirlenen hedeflere “İyi” düzeyde (% 67,4) ulaşılmıştır. Milli Coğrafya (% 44,1) ve Matematik (% 41,7) derslerinde hedeflere ulaşma oranı “orta/yetersiz”dir.

Atatürkçülük ile ilgili konularda benzer bir bilimsel çalışma da, 2005 yılı Sosyal Bilgiler programında yer alan “Atatürkçülük ile İlgili Kavramları Öğrencilerin Algılamaları” adlı çalışma ile 2006-2007 öğretim yılında Ankara’da 4. ve 5. sınıflar üzerinde yapılmıştır. Araştırmada “öğrencilerin bazı kavramları öğrendikleri, ancak bazılarında yanlış algılamaların olduğu bulunmuş olup, 4. ve 5. sınıflar arasında kavramları algılamada anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür.⁷ Araştırmamız, bu çalışmanın bazı yönleri ile benzerlik göstermekte olup, konu ile ilgili başka bir araştırmaya/çalışmaya rastlanmamıştır.

Alt sınıflarda yazılı sınav yapılamaması, diğer sınıflardaki soruların seçenek sayılarında uyulması gereken sınırlılıklar nedeniyle; beş seçenekli olduğu için sadece altıncı ve sekizinci sınıflara tutum ölçeği uygulanmıştır. Tutum ölçeği ile öğrencilerin “Duyuşsal Alan”la ilgili hedeflere ulaşma dereceleri belirlenmiş, altıncı sınıfların (=4,409); sekizinci sınıfların (=4,102) ortalama ile bu hedeflere çok yüksek oranda ulaştıkları görülmüştür. Birinci ve ikinci kademe yeterli derecede ulaşılamayan toplam hedef sayısı 48’dir. Toplam 321 hedef olduğu dikate alınırsa bu sayı, bütün hedeflerin yaklaşık yedide birine (% 14,95) yeterli seviyede ulaşamadığını ortaya koymaktadır. Değişik değerlendirme seviyelerinde olmasına rağmen ulaşılabilen hedefler, genel hedeflerin (% 85,05)’ini oluşturmaktadır. Başarı düzeyinin yükseltilebilmesi için ulaşılamayan hedeflere nasıl ulaşılabileceğinin tartışılması gerekmektedir. İlköğretim müfettişi, yönetici, sınıf öğretmeni ve branş öğretmenlerine bu problemle ilgili sorular yöneltilmiştir. Problemin tanımı ve çözümü ile ilgili bilgiler çalışmanın sonraki bölümlerinde yer alacaktır.

7 Kadir Ulusoy, Tuğba Yanpar Yelken, “İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Atatürkçülük İle İlgili Kavramları Algılamaları”, **Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 22, Yıl: 2009, s. 214-222.

Ulaşılamayan hedefler - sınıflara ve derslere göre- aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

S.No:	Sınıfı:	Dersin adı:	Yeterli derecede ulaşılamayan hedefler:	Başarı (%):
1	2	Hayat Bilgisi	Türk Milletinin Atatürk'ün önderliğinde birçok hak ve hürriyete kavuştuğunu fark edebilme	49
2	3	Türkçe	Atatürk'ün karşılaştığı güçlükler karşısında yılmadığını fark edebilme	46
3	3	Türkçe	Atatürk'ün kişisel özelliklerini tanımaya ilgi duyuş	49
4	3	Hayat Bilgisi	Atatürk'ün karşılaştığı güçlükler karşısında yılmadığını fark edebilme	46
5	4	Türkçe	Atatürk'ün hayatına ilgi duyuş	24
6	4	Türkçe	Türkçe Atatürk'le ilgili anılardan zevk alış	41
7	4	Türkçe	Türk kadının toplumunda ki yerini kavrayabilme	37
8	4	Türkçe	Milli kültürün korunmasında dilin önemini kavrayabilme	37
9	4	Türkçe	Atatürk'ün güzel sanatlara önem verdiğini fark edebilme	40
10	4	Türkçe	Türkiye'nin dünya üzerindeki yerinin önemini fark edebilme	26
11	4	Matematik	Atatürk'ün ölçülerle ilgili getirdiği yemliklerin tarihlerini içeren problemleri çözebilme	21
12	4	Sosyal Bil.	Türk kadınının toplumdaki yerini fark edebilme	30
13	4	Sosyal Bil.	Aile bireyleri arasında dayanışmanın önemini kavrayabilme	47
14	4	Din K.A.B	Diğer din, Örf ve adetlere hoşgörü göstermek gerektiğini fark edebilme	40
15	5	Türkçe	Atatürk'ün akılcılık ve bilime verdiği önemi fark edebilme	44
16	5	Türkçe	Kamuoyu ve basın ilişkisini kavrayabilme	15
17	5	Türkçe	Türkiye'nin dünya üzerindeki yerinin önemini kavrayabilme	46
18	5	Sosyal Bil.	Atatürk'ün kişilik özelliklerini tanımaya ilgi duyuş	42
19	5	Sosyal Bil.	Atatürkçülüğü tanımlayabilme	48
20	5	Sosyal Bil.	Cumhuriyetçilik ilkesini kavrayabilme	28
21	5	Sosyal Bil.	Atatürkçülük'ün bir bütün olduğunu fark edebilme	33
22	5	Sosyal Bil	Laiklik ilkesini kavrayabilme	46
23	5	Sosyal Bil.	İnsanların sahip oldukları hak ve hürriyetleri fark edebilme	31
24	5	Sosyal Bil.	Vatandaşların devlete karşı görevlerinin olduğunu fark edebilme	31
25	5	Sosyal Bil	Atatürk'ün kadın haklarına önem verdiğini fark edebilme	36
26	5	Sosyal Bil.	Eğitimin önemini kavrayabilme	25
27	5	Sosyal Bil.	Milliyetçilik ilkesini kavrayabilme	23
28	5	Sosyal Bil.	Milliyetçilik ilkesini kavrayabilme	44
29	5	Sosyal Bil.	Atatürk'ün milli dış politika hakkındaki düşüncelerini fark edebilme	14
30	5	Sosyal Bil.	Türk Silahlı Kuvvetlerinin görevini kavrayabilme	36
31	5	Sosyal Bil.	Atatürk ilkelerine sahip çıkmanın ve devamlılığını sağlamanın önemini kavrayabilme	49

32	5	Sosyal Bil.	Yürürlükte olan anayasamızın bazı maddelerini fark edebilme	44
33	5	Müzik	Atatürk'ün müzik sanatçılara ve kurumlarına verdiği önemi kavrayabilme	33
34	7	Türkçe	Atatürk'ün Türk diline verdiği önemi kavrayabilme	48
35	7	Milli Coğr.	Türkiye'nin dünya üzerindeki yerinin önemini kavrayabilme	42
36	7	Milli Coğr.	Ülkemizdeki iç tehdit unsurlarının hedeflerini kavrayabilme	18
37	7	Din. K. A. B	Atatürk'ün İslam dini hakkındaki görüşlerin kavrayabilme	48
38	8	Vat. İns. Hak	Atatürk'ün barışçı bir devlet adamı olduğunu kavrayabilme	7
39	8	Vat. İns. Hak	Milli güvenliğin önemini kavrayabilme	7
40	8	İnkılâp Tar.	Atatürk'ün askerlik hayatıyla ilgili olaylar ve olgular bilgisi	49
41	8	İnkılâp Tar.	Atatürk'ün son günleri ve ölümü ile ilgili olaylar ve olgular bilgisi	24
42	8	İnkılâp Tar.	Atatürk'ün fikir hayatını kavrayabilme	37
43	8	İnkılâp Tar.	Türk kadınının toplamdaki yerini kavrayabilme	40
44	8	İnkılâp Tar.	Milli birlik ve beraberliğin anlam ve önemini kavrayabilme	25
45	8	İnkılâp Tar.	Cumhuriyetçilik ilkesini kavrayabilme	27
46	8	İnkılâp Tar.	Halkçılık ilkesini kavrayabilme	37
47	8	İnkılâp Tar.	Devletçilik ilkesini kavrayabilme	33
48	8	Din. K. A. B	Din ve vicdan hürriyetini kavrayabilme	49

2) Öğrencilerde beklenen davranışların gerçekleşme düzeyi nedir?

İlköğretim birinci ve ikinci kademedeki ölçülmesi ve değerlendirilmesi gereken davranış sayısı 1116'dır. Hedeflerle ilgili test soruları düzenlenirken seçeneklerde davranışlara dikkat edilmiştir. Araştırmanın yapılması için verilen sürenin sınırlı olması nedeniyle tek tek davranışların araştırılması çalışmasına girilmemiştir. Hedefleri kazandığını test sorularına verdikleri cevaplarla gösteren öğrencilerin bu hedeflere bağlı olarak verilen davranışları da kazandıkları kabul edilmiştir. Ulaşılamayan hedeflerle ilgili problemler çözüldüğünde, bunların davranışları da öğrenciler tarafından kazanılmış olabilecektir.

3) Konuların işlenişinde öğretmenler daha çok hangi yöntem, araç-geçer ve kaynakları kullanmaktadır?

Alınan sonuçlar görevlilerin yarısına yakınının (% 45,48) "Karma yöntem" kullandığını, bundan sonra sırasıyla "Soru-cevap" (% 24,84) ve "Düz anlatım" (% 24,52) yöntemlerinin kullanıldığını göstermektedir. İlköğretim müfettişleri, görevlilerin (% 60)'ının "Düz anlatım" yöntemini kullandığını belirtmektedir.

- Okul türlerine göre “Karma yöntem”, en çok (% 68,75) ilkokullar ve ilköğretim okullarında (% 55,17) kullanılmakta, bunları (% 34,88) ile ortaokullar izlemektedir. Ortaokullar “Düz anlatım” (%34,11) ve “Karma yöntem”i (% 34,88) eşit ağırlıkta kullandıklarını belirtmektedir.

- Okulların yerleşim yerlerine göre “Karma yöntem” en çok kasabalarda (% 70,45) ve köylerde (% 50) kullanılmakta, ilçe merkezleri (% 44,06) ile bunları izlemektedir. İlçe merkezleri soru cevap yöntemini (% 27,23) oranında kullanmakta, onları (% 26,47) ile köyler, (% 18,18) ile kasabalar izlemektedir. Düz anlatım yöntemi ilçe merkezlerinde (% 23,76), köylerde (% 20,59) oranında uygulanmaktadır. Kasabalarda düz anlatım yöntemini kullanma oranı (% 6,82) çok düşüktür.

- Daha çok sosyal nitelikli problemlere çözüm niteliği taşıyan “Atatürkçülikle İlgili Konuları”ın öğretiminde durumu sorgulayarak fikir üretmeyi sağlayan “soru-cevap” yönteminin görevlilerin ancak dörtte biri (% 24,84) tarafından tercih edilmiş olması, mevcut durumları tartışarak çözüm yolları aramayı ve aktif öğrenmeyi sağlayan grupla çalışma yönteminin (% 1,61) oranında kalması dikkat çekicidir.

- Görevlilerin yarısı tarafından seçilen (% 45,48) “Karma yöntem”in de ne olduğunun tanımlanması mümkün değildir. Bu yöntem nasıl uygulanmaktadır? Aşamaları nelerdir? Ne tür bir strateji gerektirmektedir? Bilişsel, duyuşsal, devinimsel (motor) alanlarda ve bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme düzeyinde oluşan öğrenmelerde ne tür etki ve tepkileri gerektirmektedir? Yararları ve zararları nelerdir? Hangi eğitim durumlarını nasıl düzenlemesi gerektiği belli değildir. Sonuç olarak “Karma yöntem uyguluyorum” diyenlerin aslında bilimsel ve açık olarak tanımlanmamış bir etkinlik yaptıkları söylenebilir.

- Araştırmaya katılan görevlilerin büyük bölümü (% 38,39) “Araç-gereçleri belirlemede ilgili Tebliğler Dergisinden yararlandığını” belirtmekte, ikinci grubu (% 24,84) “Öğretmenin kendi tecrübeleri ile geliştirdiği araç-gereçler kullanılıyor” seçeneğini işaretleyenler oluşturmaktadır. Araç-gereçleri, Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisinin ikisinden de yararlanarak belirleyenlerin sayısı (% 19,68)’dir. İlköğretim müfettişleri öğretmenin kendi geliştirdiği araç-gereçleri (% 43,33) kullandığını veya araç-gereç kullanmadığını (% 23,33) belirtmektedir. Branş öğretmenlerinin (% 14,4) ü de herhangi bir araç-gereç kullanmadığını söylemektedir.

- Okul türlerine göre ortaokullar (% 43,41), ilköğretim okulları (% 37,93) ve ilkokullar (% 37,5) araç-gereçlerini Tebliğler Dergisinden belirlemekte veya kendi tecrübeleri ile geliştirdikleri (ort. % 24,84) araç-gereçleri kullanmaktadır.

- Kasabalar (% 34,09) araç-gereçleri Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisinin ikisinden de yararlanarak belirlemekte, köyler (% 50) ve ilçe merkezleri (% 41,09) ise Tebliğler Dergisini kullanmaktadır. Kasabaların (% 29,55)'i de bu gruba katılmaktadır.

- Araç-gereçlerin normal olarak Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisinin ikisinden de yararlanarak belirlenmesi gerekir. Araç-gereç seçiminin nasıl yapılacağı konusunda problem olduğu belirlenmiştir.

- Kaynakların belirlenmesinde de benzer bir durum vardır. Kaynakların normal olarak Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisinin ikisinden de yararlanılarak belirlenmesi gerekmektedir.

- Fakat görevlilerin yarısına yakını (yerleşim yerlerine göre) (ort. % 44,52), kaynakları ilgili Tebliğler Dergisinden almakta; asıl seçilmesi gereken seçeneği işaretleyenler (ort. % 24,19)'da kalmaktadır. Görevlilerin yaklaşık dörtte birinin (ort. % 23,87) kendi tecrübeleri ile geliştirdikleri kaynakları kullandığı belirlenmiştir. İlköğretim müfettişlerinin yarısına yakını da (% 40,5) öğretmenlerin kendi geliştirdikleri kaynakları kullandığını söylemektedir.

- Atatürkçülükle İlgili Konular'ın hangi kaynaktan alındığı (okul türlerine göre) sorusuna; ilkokulların yaklaşık üçte biri (% 39,06), ortaokulların yaklaşık yarısı (% 52,71) doğru seçeneği işaretlemiştir. İlkokulların yaklaşık üçte ikisi (% 60,04), ortaokulların yaklaşık yarısı (% 47,29) konulan doğru kaynaktan almaktadır. İlköğretim okullarında doğru kaynaktan almama oranı, bu iki Tebliğler Dergisinin dışındaki seçenekleri işaretleyenlerin toplamı olarak (% 41,37) şeklinde hesaplanmıştır.

- Köylerin yarısından fazlası (% 52,94), ilçe merkezlerinin yarısına yakını (% 48,02), kasabaların dörtte birinden fazlası (% 27,27) kaynakları Tebliğler Dergisinden almaktadır. Asıl seçilmesi gereken; Öğretmen Rehberi ve Tebliğler Dergisinin ikisinden de yararlanılarak belirlenmesi seçeneğini kasabaların yaklaşık üçte biri (% 34,09), ilçe merkezi (% 24,75) ve köylerin yaklaşık dörtte biri (% 23,53)'ü işaretlemiştir. Yerleşim yerlerinin (% 23,87)'si, kendi tecrübesi ile geliştirdiği kaynakları kullanmaktadır.

4) Derslerin sonunda değerlendirme yapılmakta mıdır?

- Görevlilerin yaklaşık üçte biri (% 33,87) her derste değerlendirme yaptığını, yarısına yakını (% 41,38) bazen yaptığını, dörtte birine yakını da (% 24,19) yapmadığını belirtmektedir. İlköğretim müfettişlerinin sadece (% 13,33)'ü her derste değerlendirme yapıldığını belirtmekte, yarısı (% 50) bazen yapıldığını, (%36,67)'si ise değerlendirme yapılmadığını söylemektedir.

- İlköğretim okullarının yarısına yakını (% 44,83) her derste, yarısına yakını da (% 47,13) bazen değerlendirme yapmaktadır. Durum ilkokullarda da her ikisi de (% 43,75) aynı özelliği göstermektedir. Ortaokulların üçte birinden fazlası (% 37,98) her derste değerlendirme yapmamakta, yaklaşık üçte biri (% 34,11) bazen, dörtte birinden fazlası (% 26,36) her derste değerlendirme yapmaktadır.

- Kasabaların yansından fazlası (% 54,55), köylerin yarısına yakını (% 41,18), ilçe merkezlerinin yaklaşık üçte biri (% 31,19)'u her derste değerlendirme yapmaktadır. İlçe merkezlerinin yarısına yakını (% 41,58), kasabaların (% 38,64) ve köylerin üçte birinden fazlası (% 35,29)'u da bazen değerlendirme yaptıklarını belirtmektedirler.

Her dersin sonunda değerlendirme yapılması öğretimin kalitesini kontrol etmek ve eksiklerini giderebilmek için gerekli olduğundan, bu konuda problem olduğu düşünülmektedir.

5) Görevlilerin bu konularla ilgili diğer görüşlerinedir? (görev türlerine göre)

1) “Okulunuzda/sınıfınızda işlenen derslerde Atatürkçülükle İlgili Konular hangi kaynaktan alınıyor?” Sorusuna; görevlilerin (% 10,6)'sı 2212 sayılı Tebliğler Dergisinden, (% 26,4)'ü 2433 sayılı Tebliğler Dergisinden, (% 33,95)'i 2457 sayılı Tebliğler Dergisinden, (% 25,85)'i ilgili ders kitabından cevabını vermişlerdir.

Diğer Tebliğler Dergileri yayınlanınca, 2212 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan “Atatürkçülükle İlgili Konular” yürürlükten kalktığı için; araştırmaya katılan sınıf ve branş öğretmenlerinin toplam yüzdesi olan (% 73,54) oranında; “2433 (sınıf) ve 2457 (branş) sayılı Tebliğler Dergisinden” cevabının verilmesi gerekirdi.

Sonuçlar, -okul türlerine göre- ilkokulların yaklaşık üçte birinin (% 39,06), ortaokulların yaklaşık yarısının (% 52,71) doğru seçeneği işaretlediğini göster-

mektedir. Demek ki ilkokulların yaklaşık üçte ikisi (% 60,04), ortaokulların yaklaşık yarısı (% 47,29) “Atatürkçülükle İlgili Konular”ı doğru kaynaktan almamaktadır. İlköğretim okullarında doğru kaynaktan almama oranı, bu iki Tebliğler Dergisinin dışındaki seçenekleri işaretleyenlerin toplamı olarak (% 41,37) şeklinde hesaplanmıştır.

Katılan görevlilerin dörtte biri (% 25,85), ilkokulların yaklaşık yarısı (% 42,19), ortaokulların yaklaşık dörtte biri (% 24,3), kasabaların yaklaşık yarısı (% 46,67), ilçe merkezlerinin yaklaşık dörtte biri (% 27,59), köylerin yaklaşık onda biri (% 11,76) konuları ilgili ders kitaplarından aldıklarını belirtmektedirler. Bu durum bir yetersizliğe işaret etmektedir. Bu seçeneği işaretleyen öğretmenler, programın hedeflerini ve davranışlarını tam olarak bilmedikleri için duyuşsal hedefleri de bilişsel davranışlarla kazandırmaya çalışmakta, dolayısıyla öğrenmelerin duyuşsal boyutu kazandırılmamakta ve böylece günlük yaşamda istenilen davranışlar uygulamaya geçirilememekte veya gösterilememektedir. Çünkü kazandırılacak davranışlar; her durumda bilgi ve duygu (bazı durumlarda motor yönü ile birlikte) kazandırılabilirdiği sürece ancak günlük yaşamda uygulanabilir duruma gelmektedir. Ayrıca öğrenmelerin sadece bilgi düzeyinde kalmasına yol açmakta; kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme düzeyinde eğitim durumları düzenlememekte; sonuçta ders teorik hale dönüşmekte ve ezberlenen bilgiler kısa bir süre sonra unutulmaktadır. Böylece, istenilen davranış değişikliği kazandırmak için harcanan zaman, emek, para boşa gitmektedir. Dolayısıyla, bu durumun bir problem olduğu sonucuna varılmıştır.

2) “Okulunuzdalsınıfınızda ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın işlenişine ait birinci kademe veya ikinci kademe Öğretmen Rehberi var mı?”(görev türlerine göre)Sorusuna, görevlilerin yaklaşık dörtte üçüne yakın bir kısmı (% 66,12); okulun yerleşim yerlerine göre görevlilerin, ortalama üçte ikisi (% 63,13), ilçe merkezlerindeki kurumların yaklaşık dörtte üçü (% 69,31), köylerin yaklaşık üçte ikisi (% 64,71), kasabaların yarısına yakını (% 48,89) “hayır” cevabı vermişlerdir. Bu rehberler ilköğretim birinci ve ikinci kademe “Atatürkçülükle İlgili Konular” işlenirken yapılacak çalışmaları örnekler vererek açıklamakta; alışılmış eğitim-öğretim çalışmalarından farklı bazı yönler ortaya koymaktadır. Bu farklılıklar yapılan çalışmaların kalitesini arttırmaya yöneliktir. Öğretmen Rehberi olmayan bir öğreticinin istenilen hedef ve davranışlara ulaşması rastlantılara bağlıdır ve çoğunlukla mümkün değildir. Örgün eğitim yapısı içinde rastlantılara bağlı bir verimliliğin kabul edilemeyeceği, öğrencilerde meydana

gelebilecek eksikliklerin üst sınıf ve okulların başarılmasında sıkıntılar yaratacağı, üst okulların sınavlarında onlara zarar vereceği açıktır. Bu durum bir problem niteliği göstermektedir.

3) “Okulunuzda/sınıfınızda Atatürkçülükle İlgili Konular ne tür bir etkinliklerle işleniyor?” Sorusuna, görevlilerin yaklaşık dörtte biri (% 22,6), ilkokulların üçte birine yakını (% 31,25), ortaokulların yaklaşık beşte biri (% 20,16), ilköğretim okullarının yaklaşık dörtte biri (% 24,14), köylerin (% 26,47) ve ilçe merkezlerinin yaklaşık dörtte biri (% 25,74), kasabaların yaklaşık onda biri (% 13,33) “Ayrı ayrı ders olarak İşleniyor.” cevabını vermişlerdir. İlköğretim müfettişleri de dersleri bu şekilde işleyenlerin oranını (% 10) olarak belirtmektedir.

Görevlilerin dörtte üçünden fazlası (% 77,4), kasabaların üçte ikisinden fazlası (% 82,22), köylerin (% 64,71) ve ilçe merkezlerinin (% 62,87) yaklaşık üçte ikisi bu konuları diğer ders konularının arasında kısa süreli zamanlar ayırarak işlemekte; ilköğretim müfettişlerinin yaklaşık üçte ikisi (% 66,13; % 65,52 ve % 66,67) bu görüşü doğrulamaktadır.

İlköğretim “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın 2433 ve 2457 sayılı Tebliğler Dergilerinde yer aldığı şekilde yıllık plânlara alınması, uygun zaman geldiğinde “Öğretmen Rehberi”nde belirtildiği şekilde ders ve konu bütünlüğü içinde ayrıca işlenmesi gerekmektedir. Bu durum çözülmesi gereken bir problem niteliği göstermektedir.

4) “Okulunuzda/sınıfınızda Atatürkçülükle İlgili Konular için ayrı ders planları hazırlanıp uygulanıyor mu?” Sorusuna, görevlilerin yaklaşık üçte biri (% 35,48), ilkokul (% 53,12) ve ilköğretim okullarının (% 58,62) yaklaşık yarısından fazlası, köylerin yaklaşık üçte biri (% 61,76), kasabaların yarısına yakını (% 42,22), ilçe merkezlerinin yaklaşık üçte biri (% 33,66) “evet” cevabı vermişlerdir. “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın, “Öğretmen Rehberi”nde belirtildiği şekilde ayrı ders planları yapılarak ders ve konu bütünlüğü içinde işlenmesi gerekmektedir. Görevlilerin yaklaşık üçte ikisi (% 64,52) konuları istendiği şekilde işlememektedir. Bu durum problem özelliği göstermektedir.

5) “Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrencilerin Atatürkçülükle ilgili Konular’da başarı düzeyi nasıldır?” Sorusuna, görevlilerin yarısından fazlası (% 59,03) “iyi” olduğu cevabını vermekte, ilkokulların (% 54,69) ve ortaokulların yarısından fazlası (% 58,14), ilköğretim okullarının dörtte üçü (% 72,41), kasabaların üçte ikisinden fazlası (% 70,45), ilçelerin (% 60,4) ve köylerin yarısından

fazlası (% 58,82) bu görüşü desteklemektedir. Başarılı “orta” düzeyde görenlerin oranı, grubun yaklaşık beşte birini (% 19,03) oluşturmaktadır. İlköğretim müfettişlerinin tam yarısı (% 50) da aynı görüştedir. Görevlilerin altıda birinden az fazlası (% 17,74) başarının “çokiyi” düzeyde olduğunu düşünmektedir. Bilindiği gibi bu araştırma sonucunda başarının (% 67,4) “iyi” düzeyde olduğu belirlenmiştir.

6) “*Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrencilerde, ‘Atatürkçülükle İlgili Konular’ın program hedefine ulaşıyor mu?*” Sorusuna, görevlilerin yaklaşık yarısı (% 45,16)’sı, hedeflere “tam” olarak ulaşıldığı, yaklaşık diğer yarısı (% 46,13) hedeflere “kısmen” ulaşıldığı; ilkokulların yarıdan fazlası (% 59,38), ilköğretim okullarının yaklaşık üçte ikisi (% 66,67) “program hedeflerine ulaşıldığı” cevabını vermekte, ortaokulların yaklaşık üçte biri (% 31,01) bu görüşü desteklemektedir. Hedeflere kısmen ulaşıldığını belirtenlerle birlikte hedeflere ulaşıldığını düşünenlerin oranı (% 91,29)’a ulaşmaktadır. İlköğretim Müfettişlerinin yaklaşık üçte ikisi (% 66,67) hedeflere “kısmen” ulaşıldığını düşünmektedir. İlköğretim müfettişlerinin yaklaşık altıda birinin (% 16,67) hedeflere ulaşmadığını belirtmesi bile, hedefe ulaşılmadığını düşünenlerin ortalamasını (% 8,06)’dan yukarı çıkarmamaktadır. Bilindiği gibi bu araştırma sonucunda başarının ulaşılabilen hedeflerin genel hedeflerin (% 85,05)’ini oluşturduğu belirlenmiştir.

7) “*Sizce okulunuzdaki/sınıfınızdaki öğrenciler Atatürkçülükle İlgili Konular’da beklenen davranışları kazanıyor mu?*” Sorusuna, görevlilerin yaklaşık yarısı (% 47,74) öğrencilerin beklenen davranışları kazandığını belirtmekte, diğer yaklaşık yarısı da (% 44,48) kısmen kazandığını belirterek bu ilk grubu desteklemektedir. İlkokulların yarıdan fazlası (% 53,12), ilköğretim okullarının yaklaşık üçte ikisi (% 65,52) beklenen davranışların kazanıldığını düşünmekte, ortaokulların yarısına yakını (% 41,09) bu görüşe katılmaktadır. Davranışların kısmen kazanıldığını belirtenlerle birlikte, davranışların kazanıldığını düşünenlerin oranı (% 92,58)’a ulaşmaktadır. Köylerin yarıdan fazlası (% 61,76), kasabaların (% 50) ve ilçe merkezlerinin (% 50) yarısı beklenen davranışların kazanıldığını düşünmektedir.

Bu araştırma sonucunda ulaşılabilen hedeflerin genel hedeflerin (% 85,05)’ini oluşturduğu belirlenmiştir. Bu durum istenilen davranışların kazandırıldığını da düşündürmektedir.

8) “Cevabınız “Hayır” veya “Kısmen” ise program hedeflerine ulaşamama en çok hangi nedenden kaynaklanıyor?” Sorusuna, “Atatürkçülükle İlgili Konular” dışındaki ders içeriğinin çok yüklü olması nedeniyle öğrencilerin program hedeflerine ulaşamadığını; görevlilerin (% 31,29), ilkokulların (% 31,25) ve ortaokulların (% 37,21) yaklaşık üçte biri, ilköğretim okullarının yaklaşık beşte biri (% 22,19) ulaştığını belirtirken, ilçe merkezlerinin yaklaşık üçte biri (% 34,16), kasabaların dörtte birinden fazlası (% 27,27), köylerin yaklaşık beşte biri (% 20,59) bu görüşe katılmaktadır. Görevlilerin yaklaşık altıda biri (% 15,81), kasabaların dörtte biri (% 25), köylerin altıda birinden fazlası (% 17,65), ilçe merkezlerinin onda birinden fazlası (% 11,88) “konu ile ilgili araç, gereç ve kaynakların olmamasından” hedeflere ulaşamadığını belirtmektedir. “İlgili Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşamadığı” için hedeflere ulaşamadığını belirten görevli oram (% 11,94)’tür. (% 5,81) görevli de bunun nedenini “sınıfların kalabalık olması”na bağlamaktadır. İlköğretim müfettişleri hedeflere ulaşamama nedenini, neredeyse tam dengeli puanlarla (%30, %30 ve %26,67) “İlgili Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşamama, Atatürkçülükle İlgili Konular dışındaki programın çok yüklü olması ve konu ile ilgili araç-gereç-kaynak olmaması”na bağlamaktadır.

İlgililerin program hedeflerine ulaşamama nedeni olarak “İlgili Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşamama”, “Atatürkçülükle İlgili Konular dışındaki programın çok yüklü olması” ve “konu ile ilgili araç-gereç-kaynak olmaması” seçeneklerini dengeli biçimde benimsedikleri, “sınıfların kalabalık olması” ile bu problem arasında ciddi bir bağlantı bulmadıkları sonucuna varılmıştır. Bu nedenlerden, “İlgili Tebliğler Dergisi ve Öğretmen Rehberine ulaşamama”, “Konu ile ilgili araç-gereç-kaynak olmaması” seçenekleri Adana İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve İlköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanlığının ortak yapacağı çalışmalarla ortadan kaldırılabilir. “Atatürkçülükle İlgili Konular dışındaki programın çok yüklü olması” nedeni ile ilgili olarak ise, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından çalışma yapılması gerekmektedir. Sönmez’e göre⁸ programdaki hedefler; binişik olmamalı, tamamlayıcı yani bitişik olmalıdır. Bir hedefin kapsamı diğer hedef ya da hedeflerin kapsamına girmemelidir. “Atatürkçülükle İlgili Konular”da hedeflerin pek çoğu değişik sınıflarda tekrarlanmaktadır. Bazen

8 Veysel Sönmez, **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**, Yargı Yayınları, Ankara, 1986, 37.

aynı sınıftaki değişik derslerde bile tekrarlandığı görülmektedir. Bu durumun problem olduğu düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak belirlenen problemlerle ilgili öneriler aşağıdadır. Bu önerilerin çoğunluğu, araştırmada görüşlerine başvurulan okul yöneticileri, ilköğretim müfettişleri, sınıf öğretmeni ve branş öğretmenlerinin görüş ve düşüncelerine göre belirlenmiştir. Önerilerin bazıları, araştırmayı yürüten ve raporu hazırlayan teknik grubun; alınan sonuçlarla, 2433 ve 2457 sayılı Tebliğler Dergilerinde yayınlanan “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın derslerde işlenmesi ile ilgili açıklamalarının karşılaştırılması; “İlköğretim Birinci Kademe Atatürkçülük Konularının İşlenişine Ait Öğretmen Rehberi” ve “İlköğretim Kurumları 6.,7. ve 8. sınıflar Atatürkçülükle İlgili Konular Öğretmen Rehberi”nde bulunan açıklamalara ve aynı rehberlerdeki ders konularının ele almış ve işleniş şekillerine ait örneklerle uygunluk durumunun değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkarılmıştır. Bütün öneriler program geliştirme ile ilgili bilimsel kurallara uygunluk açısından gözden geçirilmiştir.

Problemlerin çözümü ile ilgili önerilerde yetki ve karar hakkı Millî Eğitim Bakanlığı ve Adana İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün alanlarına girmektedir. Bu nedenle öneriler iki başlık altında toplanarak ifade edilmiştir.

A) Adana İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nce yapılması uygun görülenler

1) “Atatürkçülükle İlgili Konular”ı bu konuyla ilgili hükümleri yürürlükten kaldırılan 2212 sayılı Tebliğler Dergisinden alan öğretmenlerin olduğu, “Atatürkçülükle İlgili Konular Öğretmen Rehberi”nin bütün ilçelere gönderildiği fakat bazı okul ve öğretmenlere ulaşmadığı belirlenmiştir. “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın ilköğretim birinci kademedede 2433 sayılı Tebliğler Dergisinden, ilköğretim ikinci kademedede 2457 sayılı Tebliğler Dergisinden alınması gerektiğinin duyurulması, bütün okullara ve öğretmenlere Öğretmen Rehberinin dağıtımının sağlanması, ilgili bütün zümrelerde öğretmen rehberinin incelenmesi, uygulamanın nasıl yapılacağı tartışılması ve değerlendirilmesi için genelge yayınlanmalıdır.

2) İlköğretim müfettişlerinin öğretim yılı başında yaptıkları rehberlik toplantıları ve rehberlik amaçlı okul ziyaretlerinde, idareci ve öğretmenlerle yaptığı

görüşmelerde uygulanmak üzere bu araştırma sonuçlarını ve önerilerini kapsayan bir talimat hazırlanmalı ve bu talimatı uygulayacak görevlendirmeler yapılmalıdır. Hazırlanan talimatta;

a) “Atatürkçülükle İlgili Konular”ı, her öğretmenin kendisiyle ilgili Tebliğler Dergisinden alması, yıllık planında açıkça belirtmesi, işlenişini bir dersi bütün halinde bu konulara ayırarak yapması, rehberde bulunan örneklerle uygun şekilde yapılmış ders planları ile hedef ve davranışı kazandırması, her derste değerlendirme yaparak geribildirim alması, araç-gereç ve kaynakları ilgili Tebliğler Dergisi ile Öğretmen Rehberinde belirtilen örneklerle göre belirlemesi ve kullanması gerektiği,

b) “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın kitaplardan alınmasının; hedef ve davranışlar ilgili kitaplarda yer almadığından, duyuşsal hedeflerde bile bilişsel çalışmalara ağırlık verilmesi sonucunda derslerin teorik hale gelmesine yol açtığı; bu durumun derse ilgiyi azalttığı; öğrenmelerin bilgi düzeyinde kaldığı; kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme düzeyindeki davranışların öğrencilere kazandırılmasında zorluklar yaşandığı,

c) Karma yöntemin bilimsel ve açık olarak tanımlanmamış bir etkinlik olduğu, bu konuların öğretiminde düz anlatım yönteminin yanında “durumu sorgulayarak fikir üretmeyi, olay ve kuralları güncelleştirmeyi sağlayan” soru-cevap yönteminin; “mevcut durumları tartışarak, kuralların konulduğu zaman ve durumlarla karşılaştıran, çözüm yolları arayarak aktif öğrenmeyi sağlayan” grupla çalışma yönteminin; “her ilke ve inkılâbı gerektiren tarihsel koşulların verilenler olarak belirtildiği ve çözüm yollarının arandığı” problem çözme yönteminin kullanılabilmesi ile ilgili eğitim durumlarının düşünülmesi gerektiği,

d) Raporun 29 ve 30. sayfasında yer alan başarı düzeyi yetersiz hedeflerle ilgili olarak öğretmenlere bilgi verilmesi ve önceki maddelerde belirtilen durumların uygulanmasında daha hassas davranmaları gerektiği,

e) Önceki maddelerde belirtilen durumların; başarı düzeyi “yetersiz” olarak belirlenen Milli Coğrafya ve Matematik derslerindeki “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın öğretiminde daha büyük önem kazandığı, başarı düzeyinin yükseltilmesi için mutlaka uygulanması gerektiği, belirtilmeli ve ilgililerin uyarılması sağlanmalıdır.

3) Düzenlenecek talimat ve yayınlanacak genelgede, mevcut hedeflerin sayısal olarak (% 85.05)’ine ulaşılmasında başarı sağlandığı, “duyuşsal alan”da

tepkilerin (=4.255) ortalama ile çok yüksek oranda olumlu (6. Sınıflarda 4.409; 8. Sınıflarda 4.102) olduğu, fakat –bilişsel- genel başarı seviyesinin (% 67.4) ile “iyi” düzeyde olduğu belirtilmeli, böylece daha üst düzeylerde başarıya ulaşabileceği ortaya konularak motivasyon yükseltilmelidir.

4) Araştırmaya katılan yönetici, ilköğretim müfettişi, sınıf öğretmeni ve branş öğretmenlerinin yaklaşık dörtte biri “Kendi tecrübeleri ile geliştirdikleri araç-gereç ve kaynakları kullandıklarını” belirtmişlerdir. Bu görüşü belirten her görevlide sadece bir araç-gereç ve kaynak olsa bile (% 70-75) araç-gereç ve kaynak geliştirilmiş olması gerekmektedir.

Bu konuya açıklık getirebilmek için “Atatürkçülükle ilgili konularda kullanılmak üzere görevlilerin kendi tecrübeleri ile geliştirip kullandıkları araç-gereç ve kaynakların listesinin Milli Eğitim Müdürlüğüne bildirilmesi ve gerektiğinde incelenmek üzere kurumlarda kontrol altına alınması” şeklinde bir genelgenin düzenlenmesi, gerekirse bu konuda yeni bir araştırma yapılması uygun olacaktır.

B) Milli Eğitim Bakanlığı'nca yapılması uygun görülenler

1) “Atatürkçülükle İlgili Konular” da başarıyı olumsuz etkileyen en önemli etken olarak “Atatürkçülükle İlgili Konular dışındaki ders içeriğinin çok yüklü olması” belirtilmiştir. Bu durumun değerlendirilmesi gerekmektedir.

2) Daha önce de belirtildiği gibi, üç alanla ilgili hedef yazarken dikkat edilmesi gereken kurallar gereği, programdaki hedefler binişik değil, bitişik olmalı, bir hedef diğerinin tekrarı olmamalı⁹ hususuna rağmen “Atatürkçülükle İlgili Konular” da hedeflerin pek çoğu değişik sınıflarda tekrarlanmaktadır. Bazen aynı sınıftaki değişik derslerde bile tekrarlandığı görülmektedir. Bu araştırma raporunun 29 ve 30. sayfasında belirtilen “Yeterli derecede ulaşılamayan hedefler” listesinde de 5 hedefin bazen aynı sınıfın değişik derslerinde, bazen ayrı sınıflarda tekrarlandığı görülmektedir. Bu hedefler; “Atatürk’ün karşılaştığı güçlükler karşısında yılmadığını fark edebilme” (3. Sınıf Türkçe ve Hayat Bilgisi); “Türk kadınının toplumdaki yerini kavrayabilme” (4. Sınıf Türkçe, 8. Sınıf İnkılap Tarihi); “Türkiye’nin dünya üzerindeki yerinin önemini fark edebilme” (5. Sınıf Türkçe, 7. Sınıf Milli Coğrafya); “Cumhuriyetçilik ilkesini kavrayabilme”

9 Veysel Sönmez, **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**, Yargı Yayınları, Ankara, 1986, 37.

(5. Sınıf Sosyal Bilgiler, 8. Sınıf İnkılap Tarihi), Milliyetçilik ilkesini kavrayabilme; (Sosyal Bilgiler 5. Sınıf). Bu durumun değerlendirilmesi ve yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

BORG W., GALL M. D, “Use of the Computer to Process Data”, **Educational Research**, 1989.

DÖNMEZ, A, **İstatistik**, Gündoğan Yayınlan, Ankara, 1993.

FİDAN, Nurettin; ERDEN, Münire, **Eğitime Giriş**, Alkım Yayınevi, Ankara, 1992.

KARASAR, Niyazi, **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, 3 A Yayıncılık, Ankara, 1992.

Milli Eğitim Bakanlığı, “Atatürkçülükle İlgili Konular”, **Genelge**, Milli Eğitim Bakanlığı, 21/05/1997 tarih ve 1997/38 sayı.

Milli Eğitim Bakanlığı, “İlköğretim Birinci Kademe Atatürkçülükle İlgili Konular”, **Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi**, Cilt 58, Sayı 2433, Ankara, 1995.

Milli Eğitim Bakanlığı, “Atatürkçülükle İlgili Konular”, **Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi**, Sayı, 2212, Ankara, 1986.

Milli Eğitim Bakanlığı, “İlköğretim İkinci Kademe Atatürkçülükle İlgili Konular”, **Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi**, Cilt 59, Sayı 2457, Ankara, 1996.

Milli Eğitim Bakanlığı, “İlköğretim Birinci Kademe Atatürkçülük Konularının İşlenişine Ait Öğretmen Rehberi”, **Genelge**, 22/12/1995 tarih ve 11135 sayı.

Milli Eğitim Bakanlığı, “İlköğretim İkinci Kademe Atatürkçülük Konularının İşlenişine Ait “Öğretmen Rehberi”, **Genelge**, 15/08/1996 tarih ve 6106 sayı.

SÖNMEZ, Veysel, **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**, Yargı Yayınları, Ankara, 1986.

SÖNMEZ, Veysel, **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**, Yargı Yayınları, Ankara, 1994.

ULUSOY, Kadir; Yelken, Tuğba Yanpar, “İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Atatürkçülük İle İlgili Kavramları Algılamaları”, **Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 22, Yıl: 2009, s. 214-222.